
**Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse til
kvægproduktion på Sønderskovvej 7,
5900 Rudkøbing**

Godkendelsen omfatter:	Husdyrbrugets anlæg og dyrehold
Adresse:	Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing
Godkendelsen er meddelt til:	Jesper Navne, Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing
Grundejer:	Jesper Navne, Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing
CVR/P:	25515994 / 1007796435
CHR nr.:	18053
Konsulent for ansøger:	Max Jakobsen Miljørådgivning
Godkendelse udarbejdet af:	Lene Jultved og Jette Raal Stockholm
Journal nr.	17/1625

August 2017

Natur og Klima

Jesper Navne
Sønderskovvej 7
5900 Rudkøbing

jnavne@mail.dk

Svendborg
Kommune

**Kultur, Erhverv og Udvikling
Erhverv, Bolig og Natur
Natur og Klima**

Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge

Tlf. 62 23 30 00

keu@svendborg.dk
www.svendborg.dk

Tillægsgodkendelse efter husdyrgodkendelsesloven¹.

Tillægsgodkendelsen omfatter en ansøgt ændring i dyreholdet, staldanlæg og husdyrgødningsopbevaringsanlæg. Efter meddelelsen er det godkendte dyrehold på i alt 856 dyreenheder. Tillægget er givet på de vilkår, der er angivet under "Afgørelse".

Dato: 11. august 2017

Godkendt:

Lene Jultved
Agronom

Annonceret på Svendborg Kommunes hjemmeside den 11. august 2017.

Klagefristen udløber den 8. september 2017 (4 uger efter annoncering af godkendelsen).

Søgsmålsfristen udløber den 11. februar 2018 (6 mdr. efter annoncering af godkendelsen eller efter en klagenævnsafgørelse).

Revurderes inden den 11. august 2025 (8 år efter meddelelse af godkendelsen eller efter klagenævnsafgørelse)

---

¹ Husdyrgodkendelsesloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LOV nr. 1572 af 20/12/2006, med senere ændringer.

Resumé

Jesper Navne har søgt Svendborg Kommune om tillæg til miljøgodkendelse til kvægproduktion tilhørende Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing.

Husdyrbruget er den 16. marts 2009 godkendt efter husdyrgodkendelsesloven. Den 17. maj 2013 godkendte kommunen med tillæg nr. 1 en ansøgt ændring af staldplacering og – indretning og udvidelse af plansiloer.

Baggrunden for ansøgning om tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen er, at ansøger ønsker at udvide dyreholdet, og opføre en ny stald og en ny halmlade. Desuden ønskes møddingpladsen flyttet.

Tillægsgodkendelsen omfatter derfor afsnit om byggeri, lokalisering og landskab, staldanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, BAT, ammoniakemission og lugtemission, trafik og støj.

Efter meddelelsen af dette tillæg er der godkendelse til et dyrehold, som vist i nedenstående tabel.

Tilladt dyrehold (EKM norm 10.412 kg):

Dyrehold Alle af stor race	Antal årsdyr	Alder (mdr./kg)	Dyre- enheder
Køer	470	-	660,7
Kvier	450	0-26 mdr.	191,0
Tyrekalve	250	40-65 kg	4,1
Dyreenheder i alt			856,0

De fleste vilkår i miljøgodkendelsen fra 2009 og i tillæg nr. 1 fra 2013, er fortsat gældende, samtidig med at der er tilføjet nye vilkår i denne, den 2. tillægsgodkendelse. En samlet liste med vilkår gældende for husdyrbruget kan ses i bilag 1.

Samlet set har kommunen vurderet, at de ansøgte ændringer ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet, når de stillede vilkår overholdes.

Indholdsfortegnelse

Resumé	2
Indholdsfortegnelse	3
Indledning	5
Svendborg Kommunes afgørelse	6
<i>Lovgrundlag</i>	6
<i>Afgørelse</i>	7
<i>Nye vilkår</i>	7
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	7
Årsproduktion	9
Husdyrbrugets anlæg	9
Ensilage	10
Støj	10
Driftsforstyrrelser og uheld	10
Skadedyr	10
Spildevand	10
Affald	10
<i>Generelle forhold</i>	11
Ændringer og udvidelser	11
Underretningspligt	11
<i>Retsbeskyttelse</i>	11
<i>Revurdering af godkendelse</i>	11
<i>Klagevejledning</i>	11
<i>Søgsmål</i>	13
Miljøteknisk redegørelse	14
<i>Grundforhold</i>	15
Ansøger og ejerforhold	15
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	15
Varetagelse af hensyn til landskab	24
Årsproduktion	27
Biaktiviteter	30
<i>Husdyrbrugets anlæg</i>	31
Drift af staldanlæg	31
Ventilation	33
Rengøring	33
Foder	33
Ensilage	34
Ressourceforbrug	35
Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin	37
Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering	37
Driftsforstyrrelser og uheld	38
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	39
Ammoniak	39
Påvirkning af naturområder	40
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)	46
Lugt	47
Støj	51

Transport	58
Støv	61
Lys	61
Skadedyr	62
Spildevand.....	63
Affald	65
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>66</i>
<i>Egenkontrol.....</i>	<i>67</i>
Ophør af drift	67
<i>Konklusion .....</i>	<i>68</i>
<i>Beskrivelse af eventuelle høringsvar, og vurdering.....</i>	<i>68</i>
BILAG.....	69
<i>Bilag 1. Samlet liste med gældende vilkår .....</i>	<i>70</i>
<i>Bilag 2a. Situationsplan.....</i>	<i>79</i>
<i>Bilag 2b. Oversigt over ejendommens anlæg.....</i>	<i>80</i>
<i>Bilag 2c. Opdateret situationsplan med placering af opsamlingsbeholder (Bygning nr. 16). .....</i>	<i>81</i>
<i>Bilag 3. Kort med lugtkonsekvenszone (538 m) .....</i>	<i>83</i>
<i>Bilag 4. Ansøgers beregning af opbevaringskapacitet.....</i>	<i>83</i>
<i>Bilag 5. Forudsætninger og resultat af støjbelastning.....</i>	<i>85</i>
<i>Bilag 6. Beredskabsplan.....</i>	<i>89</i>

Indledning

Jesper Navne har, via Max Jakobsen Miljørådgivning, søgt Svendborg Kommune om tillæg til miljøgodkendelse til kvægproduktion tilhørende Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing.

Husdyrbruget er den 16. marts 2009 godkendt efter bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (LBK. nr. 1486 af 4. december 2009). Den 17. maj 2013 godkendte kommunen med tillæg nr. 1 en ansøgt ændring af staldplacering og -indretning og udvidelse af plansiloer.

Baggrunden for ansøgning om tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen er, at ansøger ønsker at udvide dyreholdet, og opføre en ny stald og en ny halmlade. Desuden ønskes møddingpladsen flyttet.

Forudsætningerne for tillægsgodkendelsen er de oplysninger, ansøger har givet i forbindelse med sagen, samt beregninger i Miljøstyrelsens it-ansøgningsystem, jf. skemanummer 94779.

Denne tillægsgodkendelse berører kun de forhold, der ønskes ændret i forhold til den meddelte miljøgodkendelse i 2009 og tillæg nr. 1 i 2013. Den oprindelige miljøgodkendelse og tillæg nr. 1 er derfor fortsat gældende for så vidt angår alle øvrige forhold, som ikke beskrives i denne tillægsgodkendelse.

Ansøger ejer en række andre ejendomme, men der er ikke dyrehold på disse. Derfor indgår ejendommene ikke som en del af denne miljøgodkendelse.

Som følge af de ansøgte ændringer tilføjes der vilkår til dyrehold, staldsystem og egenkontrol med meddelelsen af denne tillægsgodkendelse.

Tillægsgodkendelsen er opdelt i 2 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for tillægsgodkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i tillægsgodkendelsen.

Derudover er der vedhæftet en række bilag, herunder bilag 1 med alle gældende vilkår efter meddelelse af denne tillægsgodkendelse.

Endelig har der i denne sag været foretaget høring af 31 parter, og der er indkommet i alt 4 høringssvar indenfor høringsperioden.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Husdyrholdet er på i alt 856 dyreenheder og tillægsgodkendelsen gives derfor efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven².

Som følge af Bekendtgørelse af lov om forpligtende kommunale samarbejder³, er det Svendborg Kommune, der administrerer husdyrgodkendelsesloven for husdyrbrug i Langeland Kommune.

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets eksterne miljøforhold.

Svendborg Kommune skal i forbindelse med tillægsgodkendelsen sikre, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). Desuden skal det sikres, at husdyrbruget kan drives på stedet, så det er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁴ fastsætter regler om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter kap. 3 i husdyrgodkendelsesloven. Desuden sætter bekendtgørelsen regler for revurdering af godkendelser af husdyrbrug.

Som følge af vedtagelsen af ny lov om ændring af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug⁵, skal der i godkendelser, der ikke er færdigbehandlet den 1. marts 2017, ikke fastsættes arealrelaterede vilkår. Derfor behandles husdyrbrugets arealer ikke i denne miljøgodkendelse.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁶ fastsætter bl.a. regler om dyreenhedsberegningerne.

I henhold til husdyrgodkendelsesloven skal kommunen også foretage partshøring, inden der træffes afgørelse i en konkret sag, såfremt sagen indeholder oplysninger, der kan være til ugunst for den pågældende part, og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Der har i denne sag været foretaget høring af Langeland Kommune, ansøger og 31 naboer indenfor lugtkonsekvenszonen og med tilstødende matrikler. Indkomne bemærkninger fra Langeland Kommune og 4 naboer er kort opsummeret i afsnit med beskrivelse af høringssvar, sidst i den miljøtekniske redegørelse.

---

² Husdyrgodkendelsesloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LOV nr. 1572 af 20/12/2006, med senere ændringer.

³ Bekendtgørelse af lov om forpligtende kommunale samarbejder, LBK nr 614 af 06/05/2015

⁴ Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, BEK nr 211 af 28/02/2017.

⁵ Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love, LOV nr 204 af 28/02/2017

⁶ Husdyrgødningsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., BEK nr. 1324 af 15/11/2016

Afgørelse

Svendborg Kommune meddeler hermed tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse til kvægproduktionen på Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing.

Tillægget meddeles til ejeren af husdyrbruget pt. Jesper Navne, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres samtidig, at tillægsgodkendelsen af husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Tillægsgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra den dato, hvor godkendelsen meddeles.

Hvis tillægsgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Som følge af denne tillægsgodkendelse bortfalder vilkår 8, 10 (med underpunkter), 18, 27 og 28 i miljøgodkendelsen af 16. marts 2009 og fra 1. tillæg af 17. maj 2013. Ansøger er informeret om dette, og har frasagt sig retten til 8 års retsbeskyttelse på disse vilkår.

Godkendelsens vilkår 38.a. meddeles som påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 39 i henhold til lovens § 40 stk. 2 nr.1-3 og vilkår 26.a., 44.a., 45.a., 46.a. og 46.b. meddeles, som påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 53 stk. 2 om revision af husdyrbrugets egenkontrol. Vilkårene er markeret med * nedenfor og med * i bilag 1. Påbuddene er i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 58 stk. 1 varslet ved høring af ansøger den 16. juni 2017.

En komplet liste med alle de gældende vilkår for bedriften fremgår af bilag 1 i denne tillægsgodkendelse.

Tillægsgodkendelsen gives på baggrund af de oplysninger som ansøger har sendt frem, den miljøtekniske redegørelse og på nedenstående nye vilkår.

Nye vilkår

I forbindelse med denne tillægsgodkendelse sker der nedenstående tilføjelser til vilkårene for husdyrbruget, jf. "Miljøgodkendelse til kvægproduktion på Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing" af 16. marts 2009. De samlede vilkår for bedriften, der gælder efter ændringerne, ses i bilag 1 til denne tillægsgodkendelse.

Vilkår markeret med * er meddelt ved påbud efter husdyrgodkendelseslovens § 53 stk. 2. De er lovmæssigt varslet overfor ansøger jævnfør samme lovs § 58.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

- 4b. Der må etableres og placeres to bygninger som vist på situationsplan i bilag 2a og 2b:
- Ny kostald (bygning 5) med et maksimalt grundplan på ca. 2.240 m²
  - Ny halmlade (bygning 9) med et maksimalt grundplan på ca. 1.280 m²

I kanalerne:

- 10.1 Den nye kostald (stald 5) skal indrettes som en sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskraber.
- 10.2 I den nye kostald (stald 5) og den eksisterende kostald (stald 1) med kanal og linespil, skal der installeres skraber i langsgående kanaler.
- 10.3 Der skal hver dag foretages skrabninger af kanalerne (langsgående) hver ottende time.

Ovenpå spalterne:

- 10.4 I den nye kostald (stald 5) og i den eksisterende kostald (stald 1) skal der i gangarealet installeres skraber.
- 10.5 Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time.
- 10.6 Tværgange, som ikke skrabes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- 10.7 Skraberens skal være forsynet med timer.
- 10.8 Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol:

- 10.9 Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop af skraberens på gangarealerne, der har en varighed af mere end 7 dage.
- 10.10 Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 4.c. Der må højst være 11 m til kip på de nye bygninger, og de skal opføres i samme materialer, samme farver som de eksisterende stalde.
- 4.d. Der må etableres og anlægges en ny møddingsplads (nr. 14) på ca. 300 m², som vist på situationsplan i bilag 2a.
- 4.e. Møddingspladsen skal ligge minimum 5 m fra skel.
- 4.f. Der må etableres en ny opsamlingsbeholder (samlebrønd) på ca. 99 m³ hvortil overfladevand fra ensilagepladsen bortledes. Opsamlingsbeholderen placeres som vist på bilag 2c.
- 4.g. Hvis man under byggeriet af de nye stalde og den nye møddingsplads støder på dræn, skal disse lægges i faste rør, eller fjernes, så det sikres, at afstandskravet på 15 m kan overholdes.

Årsproduktion

8.b. Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende måde:

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald- afsnit/stald nr.	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	-	350	492,1
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny kostald Stald 5		100	140,6
Goldkøer	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	-	20	28,1
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	0-3	50	12,3
Kvier	Dybstrøelse	Spaltebokse ændres til dybstrøelse Stald 3	3-7	70	21,2
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	7-16	155	61,4
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	16-25	95	51,3
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	16-25	60	32,4
Kvier	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	25-26	20	12,4
Tyrekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	40-65 kg	250	4,1
Dyreenheder i alt					856,0

8.c. Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 856,0 DE på årsplan.

Husdyrbrugets anlæg

- 17.a. Gyllebeholderen på 5.500 m³ (anlæg nr. 10 på bilag 2a og 2b) skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
- 17.b. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- 17.c. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
- 17.d. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Egenkontrol:

17.e. Der skal føres logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ensilage

18 Eventuelle markstakke med ensilage/wrapballer og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse.

Støj

38.a.* Foderblanding med en driftstid på ½ time må foregå i perioden kl. 05.00-07.00 alle dage hele året. Dette vilkår bortfalder, hvis Sønderskovvej 5 ændrer status til helårsbolig, eller hvis huset skifter ejer, som ikke kan acceptere det fastsatte vilkår. Den ansvarlige for denne miljøgodkendelses vilkår skal løbende holde sig orienteret om ændringer i boligens status eller ejerforhold, og tilrette driften af foderblandingen eller dokumentere ved en "Miljømåling - ekstern støj", at miljøgodkendelsens fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Driftsforstyrrelser og uheld

26.a.* Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Skadedyr

44.a.*Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrslaboratorium.

Spildevand

46.a.*Vaskepladsen skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

46.b.*Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Affald

45.a.*Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Generelle forhold

Ændringer og udvidelser

Der må ikke ske ændringer eller udvidelser på husdyrbruget før dette er anmeldt til og eventuelt godkendt af Svendborg Kommune. Kommunen skal desuden hurtigst muligt orienteres om ændringer i ejerforhold.

Underretningspligt

Den der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til væsentlig forurening eller fare herfor, har pligt til straks at underrette alarmcentralen på tlf: 112, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor, jf. § 52 i Husdyrgodkendelsesloven.

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne tillægsgodkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 stk. 1 Husdyrgodkendelsesloven.

Husdyrbrugets egenkontrol er dog undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. § 53 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Tillægsgodkendelsen skal revurderes regelmæssigt og mindst hvert 10. år, dog skal første regelmæssige revurdering ske, når der er forløbet 8 år efter at husdyrbruget første gang blev godkendt, jf. § 41, stk. 3 i Husdyrgodkendelsesloven.

Første revurdering skal foretages senest den 11. august 2025 (8 år efter at tillægsgodkendelsen er meddelt eller efter en eventuel klagenævnsafgørelse).

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. § 76 i Husdyrgodkendelsesloven.

Klagen skal indgå senest 4 uger efter offentliggørelsen af godkendelsen. Du kan finde godkendelsen på Svendborg Kommunes hjemmeside www.svendborg.dk, klagefristen er dermed den 8. september 2017.

En eventuel klage skal sendes via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk, eller via Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Du logger på Klageportalen med din NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for

myndigheden i Klageportalen. Du kan finde vejledning i brugen af Klageportalen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Når du klager skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr., som du betaler med betalingskort i Klageportalen. Virksomheder og organisationer skal betale 1.800 kr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Svendborg Kommune, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det er Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Klager over godkendelser, der indeholder vilkår efter Husdyrgodkendelseslovens § 27 stk. 1 eller stk. 2 har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Følgende personer og organisationer er klageberettigede i den aktuelle sag jf. § 84 stk. 1 og 3, § 85 stk. 1,2,3,4, § 86 stk. 1 og 2, § 87 stk. 1 og 2 i Husdyrgodkendelsesloven:

Ansøger

- Jesper Navne, Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing

Naboer og parter (indenfor lugtkonsekvenszonen på 538 m samt tilstødende matrikler)

- Martha Birgitte Hansen, Havnegade 102, 5900 Rudkøbing (administrator, Havgaardsvej 20).
- Leif Madsen, Blankenborgvej 6, Blankenborg, 5800 Nyborg (ejer af Havgaardsvej 500).
- Aksel Johannes Madsen, Bøjdenvej 86, Vindinge, 5800 Nyborg (ejer af Havgaardsvej 500).
- Henny & Hans Peder Navne, Snaremossevej 16, Snaremosse, 5900 Rudkøbing (ejer af Hjelmbjergvej 3).
- Inga Aarøe & Henrik Jørgensen, Kirkendrupvej 10, Kirkendrup, 5270 Odense N (ejer af Hjelmbjergvej 1).
- Jens Hesseldahl, Avallia 19, 3905 Nuussuaq (ejer af Hjelmbjergvej 10).
- Morten Hesseldahl, Kystvej 8 A, 3050 Humlebæk (ejer af Hjelmbjergvej 10).
- Niels Hesseldahl, Skovdammen 4, 2880 Bagsværd (ejer af Hjelmbjergvej 10).
- Søren Hesseldahl, Skovgyden 37, 5230 Odense M (ejer af Hjelmbjergvej 10).
- Karen Elisabeth Algot Sørensen, Hjelmbjergvej 4, 5900 Rudkøbing.
- Lars Algot Sørensen, Kildedalen 11, 2900 Hellerup (ejer af Hjelmbjergvej 4).
- Kristine Algot Sørensen, Myl Erichsens Alle 32, 2900 Hellerup (ejer af Hjelmbjergvej 4).
- Susan Vibeke Liljegren, Bregnevænget 57, 3050 Humlebæk (ejer af Hjelmbjergvej 8).
- Kim Bentin, Jægersborgvej 122,1. tv, 2820 Gentofte (ejer af Sønderskovvej 11).
- Klaus Rønnebro, Ramsherred 93, 5900 Rudkøbing (ejer af Sønderskovvej 15C).
- Heidi Dorthe & Poul Biehl Jensen, Bøgevej 45, 4000 Roskilde (ejer af Sønderskovvej 15E).
- Karen & Morten Lauberg Lauritsen, Furesø Parkvej 53, 2830 Virum (ejer af Sønderskovvej 15E).
- Birthe & Henning Petersen, Sønderskovvej 2, Long.Sdrskov, 5900 Rudkøbing.
- Bjørn Boesgaard, Sønderskovvej 3, Long.Sdrskov, 5900 Rudkøbing.
- Henriette Dorthe Magnussen, Sønderskovvej 3, Long.Sdrskov, 5900 Rudkøbing.
- Inge Boesgaard, Kulepilevej 46, Kulepile, 5900 Rudkøbing (ejer af Sønderskovvej 3).
- Henrik Schou Johanson, Sønderskovvej 4, Long.Sdrskov, 5900 Rudkøbing.

- Gunnar Jansson, Bastkær 3, Smørumnedre, 2765 Smørum (ejer af Sønderskovvej 5).
- Farmakonomernes Ejendomsaktieselskab, Grønningen 15, st th, 1270 København K (administrator, Sønderskovvej 5A).
- Birthe Viola Hansen, Sønderskovvej 9, Long.Sdrskov, 5900 Rudkøbing.
- Ellen Louise Hansen, Sønderskovvej 9, Long.Sdrskov, 5900 Rudkøbing.

Foreninger og organisationer

- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Friluftsrådet, v. Christian Jensen, sydfyn@friluftsradet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v. Niels Barslund, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til alle ovenstående samt til ansøgers konsulent Max Jakobsen, samt Langeland Kommune. Lokalforeningen af Dansk Ornitologisk Forening (langeland@dof.dk) har ligeledes fået tilsendt en kopi af afgørelsen.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene efter § 90 i Husdyrgodkendelsesloven, skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt eller efter en eventuel klagenævnsafgørelse.

Fristen for at anlægge søgsmål er den 11. februar 2018.

Miljøteknisk redegørelse

I denne miljøtekniske redegørelse er det nærmere beskrevet, hvilke ændringer af den eksisterende godkendelse, der er søgt om. Disse ændringer er vurderet af Svendborg Kommune, og vurderingerne danner grundlag for de nye vilkår, der meddeles i tillægsgodkendelsen. Vurderingerne skal belyse, hvilke miljømæssige konsekvenser de ansøgte ændringer vil kunne forventes at have på omgivelserne, og om ændringerne opfylder husdyrgodkendelseslovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

Udgangspunktet for den miljøtekniske redegørelse er ansøgers oplysninger samt beregningerne i ansøgningen med skemanummer 94779, version 1 af 13. januar 2017 og version 2 af 14. marts 2017, indsendt gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. I det indsendte IT-ansøgningsskema er nudriften den produktion, der var forud for miljøgodkendelsen fra 2009. Dermed bliver der foretaget en samlet vurdering af alle udvidelser og ændringer over en 8-årig periode i henhold til § 26 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven. Desuden har kommunen også set på ændringen fra gældende miljøgodkendelse til den ansøgte drift.

Der er den 16. marts 2009 givet miljøgodkendelse til en udvidelse af husdyrproduktionen fra 125 årskøer og 160 årsopdræt (i alt 245 dyreenheder (DE)) til 420 årskøer og 420 årsopdræt (i alt 768 dyreenheder), beregnet med seneste gældende DE-beregningsmetode. I forbindelse med miljøgodkendelsen blev der givet tilladelse til en ny kostald, kalvehytter, gyllebeholder og plansilo.

Der er den 17. maj 2013 givet tillægsgodkendelse til en ændring af indretningen af den kostald, der blev godkendt i 2009, samt udvidelse af plansiloanlægget. Desuden blev dyreholdet ændret til 420 årskøer, 406 årsopdræt og 210 tyrekalve (40-55 kg) svarende til 764 DE, beregnet med den seneste gældende DE-beregningsmetode.

Miljøgodkendelsen fra 2009 såvel som tillægsgodkendelsen fra 2013 er taget helt i brug.

Med den konkrete ansøgning søges der om følgende ændringer i forhold til det godkendte (se situationsplan i bilag 2a og 2b):

- Husdyrholdet udvides med 92 DE, til i alt 856 DE.
- Der opføres en ny kostald på 2.240 m² (bygning 5) og den eksisterende kviestald nedrives. Den nye kostald bliver af typen sengestald med spalter (kanal og linespil) med spalteskrabere.
- Der opføres en ny halmlade (bygning 9) på ca. 1.360 m².
- Hele den eksisterende lade (bygning nr. 3), indrettes til syge- og kælvafsnit. I tillægget i 2013 blev en del af laden godkendt til syge- og kælvningsafsnit.
- Møddingsplads flyttes, idet der etableres en ny møddingsplads på 300 m² ved plansiloerne.
- Der etableres en ny opsamlingsbeholder til overfladevand fra ensilageplads på ca. 99 m³.
- Der etableres en ny vaskeplads på ca. 135 m² (bygning 15).

Som følge af ovenstående er der behov for, at tilføje vilkår vedrørende staldindretning, dyrehold og anvendt teknologi. Denne tillægsgodkendelse berører kun de forhold, der

ønskes ændret i forhold til den tidligere meddelte godkendelse og tillægsgodkendelse, som fortsat er gældende.

Grundforhold

Ansøger og ejerforhold

Tillægsgodkendelsen meddeles til husdyrbruget på Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing. Ansøger og ejer pt. Jesper Navne, Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing.

Ansøger ejer en række andre ejendomme, men der er ikke dyrehold på disse. Derfor indgår ejendommene ikke som en del af denne miljøgodkendelse.

Jesper Navne er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse, samt at de ansatte på ejendommen er bekendt med godkendelsens vilkår.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Ansøgers oplysninger

Ejendommen er placeret på matr. nr. 10a Sdr. Longelse By, Longelse, i landzone ca. 2 km sydøst for landsbyen Sønder Longelse.

I forhold til de staldafsnit, der er godkendt i 2009 og 2013, sker der nedennævnte ændringer i forbindelse med den ansøgte udvidelse, se situationsplan i bilag 2a og 2b. Nedenstående skitse viser den fremtidige bygningsmasse.

Oversigtskort over produktionsanlægget, inkl. interne transportveje.

Oversigtskort over produktionsanlægget.

Oversigt over ejendommens anlæg i relation til situationsplanen ovenfor

Nr.	Anlæg	Kapacitet/dyr på stald ad gangen	Beskrivelse
1	Kostald	350 årskøer 60 årsopdræt (16-25 mdr.)	Sengestald, spalter (kanal, linespil) spalteskraber.
2	Kalvehytter	50 årsopdræt (0-3 mdr.) 250 tyrekalve (40-65 kg)	Kalvehytterne står på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder.
3	Syge- kælvningsafsnit	20 årskøer 20 årsopdræt (25-26 mdr.)	Dybstrøelse. Hele laden udnyttes til stald
4	Ungdyrstald	70 årsopdræt (3-7 mdr.)	Staldsystem ændres fra spaltegulvbokse til dybstrøelse.
5	Ny kostald	100 årskøer 155 årsopdræt (7-16 mdr.) 95 årsopdræt (16-25 mdr.)	Sengestald, spalter (kanal, linespil) spalteskraber.
6	Kontor/servicebygning		
7	Maskinhus		Opbevaring af maskiner
8	Lade		Begrænset oplag af sækkevare.
9	Ny halmlade	Oplag af halm < 5.000 m ³	
10	Gyllebeholder	5.500 m ³	Fast overdækning (PVC-dug).
11	Gyllebeholder	2.400 m ³	Naturligt flydelag.
12	Fortank	40 m ³	Fast overdækning (betonlåg)
13	Plansiloer	Ca. 3.500 m ²	
14	Ny møddingsplads	Ca. 300 m ²	
15	Ny vaskeplads	Ca. 135 m ²	
P	Påfyldning af gyllevogn		
F	Foderblanding		

Ny kostald

Der opføres en ny kostald på ca. 2.240 m². Stalden opføres som en stålbuehal med træåse og tagplader af grå fibercement. Den nye stald har åbne facader med gardiner og lukkede gavle med porte.

Staldens dimensioner:

- Længde: 70 meter
- Bredde: 32 meter
- Benhøjde: 4,0 meter
- Kiphøjde: 9,6 meter

I forbindelse med opførelsen af den nye kostald nedrives eksisterende stald, der p.t. bruges til kvier.

Staldsystemet i den nye kostald er sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskrabere.

Ny halmlade

Der opføres en ny halmlade på ca. 1.360 m². Halmladen opføres som en stålbuehal med træåse og tagplader af grå fibercement. Halmladen er beklædt med stålplader med en port i den østvendte gavl.

Halmladens dimensioner:

- Længde: 40 meter
- Bredde: 34 meter
- Benhøjde: 5 meter
- Kiphøjde: 10,9 meter

Udvidelse af syge- og kælvningsafsnit

I tillægsansøgningen fra 2013 blev der givet tilladelse til at indrette en del af en eksisterende lade med et syge- og kælvningsafsnit.

Der søges om at indrette hele laden som syge- og kælvningsafsnit.

Nye kalvehytter

I miljøgodkendelsen fra 2009 blev der givet tilladelse til at opføre et afsnit til småkalve ved den lade, der ændres til syge- og kælvningsafsnit.

I stedet for at denne placering er det valgt, at placere kalvehytterne ved den nye kostald, der blev givet tilladelse til i 2009 og 2013.

Ny møddingsplads

For at skabe plads til den planlagte kostald er det nødvendigt at flytte møddingspladsen. Det mest oplagte sted at placere en ny møddingsplads er ved de eksisterende plansiloer.

Derfor søges der om at etablere en møddingsplads på ca. 300 m². Der stilles vilkår hertil.

Møddingspladsen etableres med fast støbt bund og faste sider med en sidehøjde på 3 meter. Der er afløb til gyllebeholder fra møddingspladsen.

Ny vaskeplads

Der etableres en ny vaskeplads på ca. 9 meter x 15 meter (ca. 135 m²). Vaskepladsen placeres imellem bygning nr. 8 og 4, se situationsplan ovenfor og i bilag 2.

Ny opsamlingsbeholder

Der etableres en opsamlingsbeholder (samlebrønd) på 99 m³ hvortil overfladevand fra ensilagepladsen bortledes. Samlebrønden placeres nord for den nordligste gylletank se bilag 2c.

Samlet for alle nye driftsbygninger

Alle nye driftsbygninger bygges i tilknytning til eksisterende bebyggelsesarealer, med samme materiale- og farvevalg, og i ikke-reflekterende materialer. Dermed vil ejendommens bygningsmasse ligge samlet og udgøre en harmonisk enhed.

Af de bygningsmæssige ændringer, der foretages, vurderes det kun at være den planlagte kostald og halmlade, der kan have en betydning for de landskabelige interesser. Møddingspladsen vil ikke kunne ses, da den placeres ved eksisterende plansiloer.

Kalvehytterne er placeret langs den nordlige side af den nye kostald, der blev godkendt i 2009. Kalvehytterne har en begrænset udstrækning og er maksimalt 2,5 meter høje. De er placeret ca. 5 meter fra kostalden og ansøger vurderer, at det ikke vil have en landskabelig påvirkning.

Kommunens vurdering

Staldsystemet i den nye kostald er sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskrabere. Med udgangspunkt i teknologibladet "Skrabere i gyllekanaler i stalde med malkekvæg" og i "Skrabere i gangarealer i stalde med malkekvæg" fra Miljøstyrelsen anvendes de vilkår, der hører til teknologibladet, og der stilles vilkår i overensstemmelse med disse.

Ansøger har i den forbindelse angivet at:

"I tillægsgodkendelsen fra 2013 fremgår følgende side 13:

Der bliver kun etableret skrabere i de langsgående gyllekanaler i kostalden.

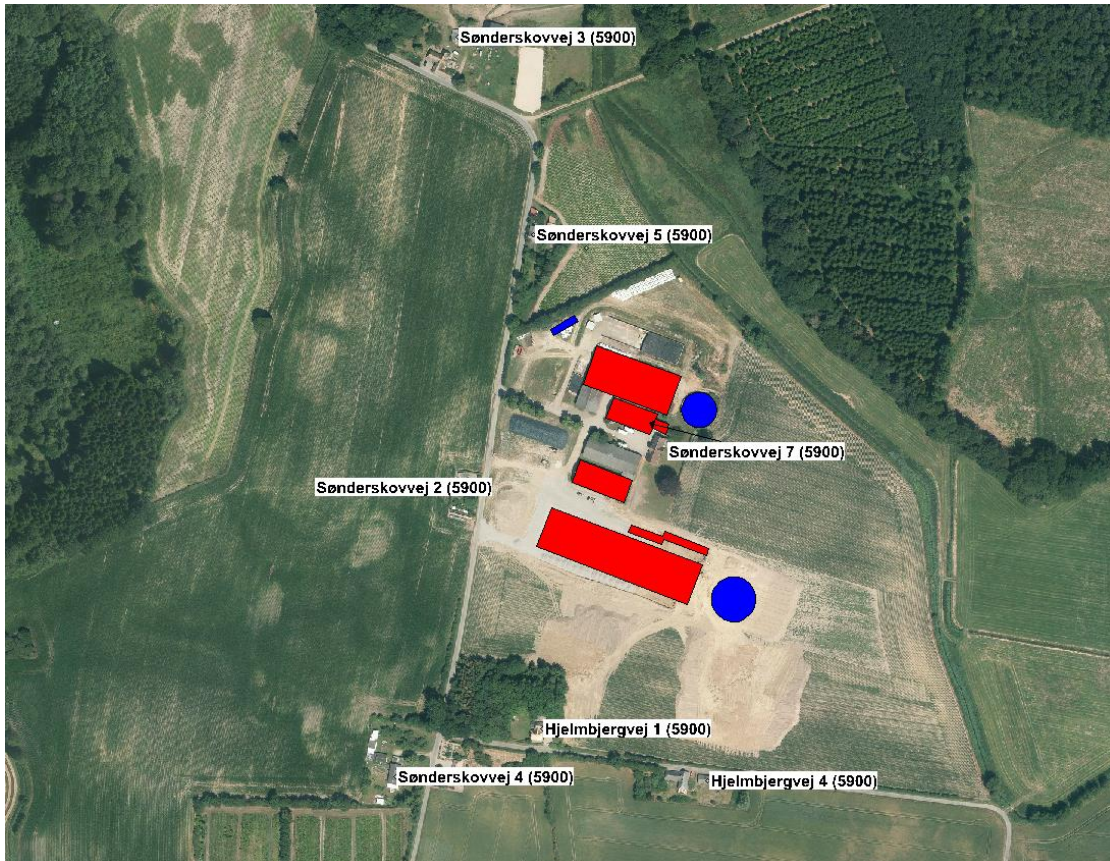
Der er også en tværgående kanal i midten af stalden, men da den fungerer som gyllesump hvorfra gyllen pumpes til gyllebeholder, kan der ikke etableres linespil (skraber) her.

Det er fortsat det samme gældende i kostalden (bygning nr. 1) og det vil også være det samme i den nye stald (bygning nr. 5).

I den nye stald (bygning nr. 5) kommer gyllesumpen til at være i den østvendte ende af stalden.

Derfor ønsker vi ikke vilkår om skraber i tværgående kanaler, da det praktisk ikke er muligt.”

Svendborg Kommune vurderer, at standardvilkårne skal tilrettes, så vilkåret ikke dækker tværgående kanaler, da tværgående kanaler ikke findes i staldene.

Oversigtskort med placeringen af produktionen på Sønderskovvej 7 i forhold til de nærmeste naboejendomme. Ansøger ejer Sønderskovvej 2.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens § 6, § 20 og § 8

Der er ikke afstandskrav for halmladen, da krav alene gælder for stald- og gødningsopbevaringsanlæg, jf. § 8.

Ansøgers oplysninger

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel 1. Afstandene er målt fra den nærmeste del af staldanlægget.

Tabel 1. Afstande ift. § 6 og 8.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	>50 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer	>15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej (ny halmlade)	10 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	18 meter	15 meter
Naboskel fra ny møddingsplads	5 meter	30 meter
Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Sønderskovvej 5)	60 meter	50 meter
Samlet bebyggelse	1.500 meter	50 meter
Nærmeste byzone/sommerhusområde	2.900 meter	50 meter

Med undtagelse af afstandskravet til naboskel fra den nye møddingsplads overholdes alle afstandskrav.

Dispensationsansøgning til overskridelse af afstandskrav for møddingsplads

For at skabe plads til den planlagte kostald er det nødvendigt at flytte møddingspladsen. Det mest oplagte sted at placere en ny møddingsplads er ved de eksisterende plansiloer. Det er dog ikke muligt at overholde afstandskravet på 30 meter til naboskel.

Den eneste alternative placeringsmulighed til en ny møddingsplads vil være i nærheden af den nye kostald, der blev godkendt i 2009, hvilket vil ødelægge logistikken omkring kostalden. Alternativt kunne møddingspladsen placeres lidt væk fra kostalden, men det vil give en dårlig logistik i forbindelse med håndteringen (udmugning) af de stalde, hvor der er dybstrøelse.

På den baggrund søger ansøger om dispensation til den ansøgte placering af møddingspladsen.

Kommunens vurdering af afstandskrav

Svendborg Kommune har målt følgende afstande, i forhold til husdyrgodkendelseslovens § 6 og § 20:

Afstandsforhold fra nærmeste anlæg og til nærmeste nabo	Afstand (m)	Afstands-krav § 6/§ 20 (m)
Byzone eller sommerhusområde* (sommerhusområdet "Drejet syd for Spodsbjerg")	2.720	50/300
Samlet bebyggelse i landzone mv** (Lokalplan for område til badestrand ved Longelse Sønderskov)	790	50/300
Enkeltbolig (Sønderskovvej 5, 5900 Rudkøbing)	65	50/ -

* Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

** Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Da Sønderskovvej 2 er ejet af ansøger, er nærmeste nabo uden landbrugspligt Sønderskovvej 5, 5900 Rudkøbing, der ligger 65 m fra den ansøgte stald.

Som det kan ses af ovenstående tabel, kan alle afstandskrav efter § 6 og § 20 overholdes.

Ansøger har oplyst følgende afstande, i forhold til husdyrgodkendelseslovens § 8, der stiller afstandskrav fra nye staldanlæg og gødningsopbevaringsanlæg:

Afstandsforhold fra nye staldanlæg og gødningsopbevaringsanlæg (dvs. ikke halmladen)	Afstand (m)	Afstandskrav § 8 (m)
Fælles vandindvindingsanlæg	>50	50
Enkelt vandindvindingsanlæg	>25	25
Vandløb	>15	15
Sø	>15	15
Dræn	>15	15
Offentlig vej/ privat fællesvej	>15	15
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25
<i>Naboskel (fra ny møddingsplads)</i>	5 og 25	30
Beboelse på samme ejendom	>15	15

Svendborg Kommune har tjekket disse afstande.

Alle afstandskrav efter § 8 er overholdt, undtaget afstandskrav til naboskel. Med den ansøgte placering overskrides afstandskravet med hhv. 5 m til Sønderskovvej 5 og med 25 m til Sønderskovvej 5A. Ansøger har derfor vedlagt en begrundet ansøgning om dispensation til overskridelse af afstandskrav fra ny møddingsplads til naboskel.

I forbindelse med sagsbehandlingen er der foretaget partshøring af ejer af Sønderskovvej 5 og af ejer og administrator af Sønderskovvej 5A (boligløs). Der kom ingen bemærkninger fra administrator af Sønderskovvej 5A, mens ejer af Sønderskovvej 5 skrev, at vedkommende ingen bemærkninger har til husdyrudvidelsen og møddingspladsen.

Da den tilstødende matrikel Sønderskovvej 5A er et ubebygget landbrugsareal med skovbrug i kort omdrift (juletræer), vurderer Svendborg Kommune, at den ansøgte placering på møddingsplads 5 m fra skel, ikke vil give væsentlige gener på nabomatriklen Sønderskovvej 5A.

Hvad angår ejendommen Sønderskovvej 5, er afstandskravet til naboskel overskredet med 5 m, mens selve boligen ligger over 60 m fra den ansøgte møddingsplads. Derfor vurderer Svendborg Kommune, at den begrænsede overskridelse af afstandskravet ikke vil give væsentlige gener på ejendommen Sønderskovvej 5.

En alternativ placering af møddingspladsen vil desuden give mere kørsel når der skal muges ud.

Svendborg Kommune dispenserer derfor fra afstandskravet i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 9, stk. 3.

Dræn

Ansøgers oplysninger

Bortledning af tagvand aftales med Langeland Kommune.

P.t. bortledes tagvandet fra den nyeste kostald (bygning nr. 1) til et forsinkelsesbassin med afløb til Fladmose-Hellevad Afløbet.

Tagvandet fra alle øvrige eksisterende bygninger bortledes direkte til Fladmose-Hellevad Afløbet.

Tagvandet fra halmladen ledes ud på stenbede langs siden af halmladen.

Det er endnu ikke aftalt med Langeland Kommune, hvordan tagvandet fra den nye ungdyrstald (bygning nr. 5) skal bortledes.

Det vil være forkert at skrive ret meget om tagvandet i miljøgodkendelsen, da det vil ændre sig ved næste byggeansøgning.

Kommunens vurdering

Med hensyn til afledning af regnvand fra den nye halmlade og den nye stald, skal der søges om udledningstilladelse hos Langeland Kommune, i forbindelse med byggetilladelsen til de nye stalde.

I denne tillægsgodkendelse stilles der vilkår om, at hvis man under byggeriet af den nye stald og lade støder på dræn, skal disse omlægges, så det sikres, at afstandskravet på 15 m kan overholdes. Det er til enhver tid ejers ansvar, at sikre at afstandskravene overholdes.

Alternative placeringer

Ansøgers oplysninger

Der er ikke overvejet alternativer til det ansøgte projekt. En udvidelse af husdyrproduktionen er nødvendig for at opretholde en fornuftig landbrugsvirksomhed på den pågældende ejendom.

Placeringen af de ansøgte driftsbygninger er den mest hensigtsmæssige, da placeringen tilgodeser logistikken på ejendommen samtidig med, at produktionsanlægget kommer til at ligge samlet.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer at der ikke er nogen miljø- eller landskabsmæssig gevinst ved at vælge alternativ placering, da dette dels vil sprede bygningsmassen og dels vil betyde mere kørsel i forbindelse med udmugning.

Da anlægget efter udvidelsen vurderes at fremstå som et samlet byggeri, og dermed mest hensigtsmæssigt i forhold til både driften og landskabet, vil den ansøgte placering derfor blive valgt som grundlag for de efterfølgende vurderinger.

Konklusion på husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Kommunen vurderer, at på baggrund af ansøgers oplysninger og indsendte situationsplan, at det ansøgte byggeri kan opføres som vist på situationsplan 2a, med nedenstående vilkår:

Fastsættelse af vilkår

Der må etableres og placeres to bygninger som vist på situationsplan i bilag 2a og 2b:

- Ny kostald (bygning 5) med et maksimalt grundplan på ca. 2.240 m²
- Ny halmlade (bygning 9) med et maksimalt grundplan på ca. 1.280 m²

Den nye kostald (stald 5) skal indrettes som en sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskraber.

I kanalerne:

I den nye kostald (stald 5) og den eksisterende kostald (stald 1) med kanal og linespil, skal der installeres skraber i langsgående kanaler.

Der skal hver dag foretages skrabninger af kanalerne (langsgående) hver ottende time.

Ovenpå spalterne:

I den nye kostald (stald 5) og i den eksisterende kostald (stald 1) skal der i gangarealet installeres skraber.

Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time.

Tværgange, som ikke skrabes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.

Skraberen skal være forsynet med timer.

Skraberen skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol:

Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop af skaberen på gangarealerne, der har en varighed af mere end 7 dage.

Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberne er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Der må højst være 11 m til kip på de nye bygninger, og de skal opføres i samme materialer, samme farver som de eksisterende stalde.

Der må etableres og anlægges en ny møddingsplads (nr. 14) på ca. 300 m², som vist på situationsplan i bilag 2a.

Møddingspladsen skal ligge minimum 5 m fra skel.

Der må etableres en ny opsamlingsbeholder (samlebrønd) på ca. 99 m³ hvortil overfladevand fra ensilagepladsen bortledes. Opsamlingsbeholderen placeres som vist på bilag 2c.

Hvis man under byggeriet af de nye stalde og den nye møddingsplads støder på drænen, skal disse lægges i faste rør, eller fjernes, så det sikres, at afstandskravet på 15 m kan overholdes.

Varetagelse af hensyn til landskab

Ifølge husdyrgodkendelsesloven skal hensynet til de landskabelige værdier varetages ved godkendelse af et husdyrbrug. De landskabelige værdier omfatter bl.a. naturværdier, kulturhistoriske, rekreative, geologiske værdier, samt landskabets æstetik og fortællerværdi.

Ansøgers oplysninger

Ejendommen er placeret i landzonen udenfor områder, der er udlagt som særlige landskabelige- og geologiske beskyttelsesområder, men indenfor et større sammenhængende landskabsområde, og delvist indenfor et biologisk interesseområde.

Landskabet omkring ejendommen er karakteriseret ved, at have spredte læhegn, beplantninger og skovområder. Området er ligeledes karakteriseret ved, at der ligger flere landbrugsejendomme med anlæg til husdyrbrug, enkelte fritliggende huse og mindre landsbyer.

Ejendommen ligger indenfor skovbyggelinjen og indenfor kystnærhedszonen.

Fra ejendommens driftsbygninger mod øst skråner terrænet jævnt ud mod Langelandsbæltet.

De nye driftsbygninger er erhvervsmæssigt nødvendige, og placeres alle i tilknytning til eksisterende bebyggelsesarealer.

De nye driftsbygninger er enten placeret vest for eksisterende driftsbygninger (halmlade og møddingsplads), eller imellem eksisterende driftsbygninger (kostald).

De nye driftsbygningers størrelse og karakter afspejler de øvrige ejendomme og driftsanlæg i lokalområdet. De ansøgte driftsbygninger kan ikke karakteriseres som et "større teknisk anlæg". Der er ingen nye driftsbygninger, der bygges med en kiphøjde på mere end 10,9 meter. Ligesom der heller ikke etableres enkeltbygninger med en bredde og udstrækning på mere end 34 meter i bredden og 70 meter i længden.

Ansøger vurderer således at bygningernes højde og udstrækning afspejler det øvrige byggeri i lokalområdet.

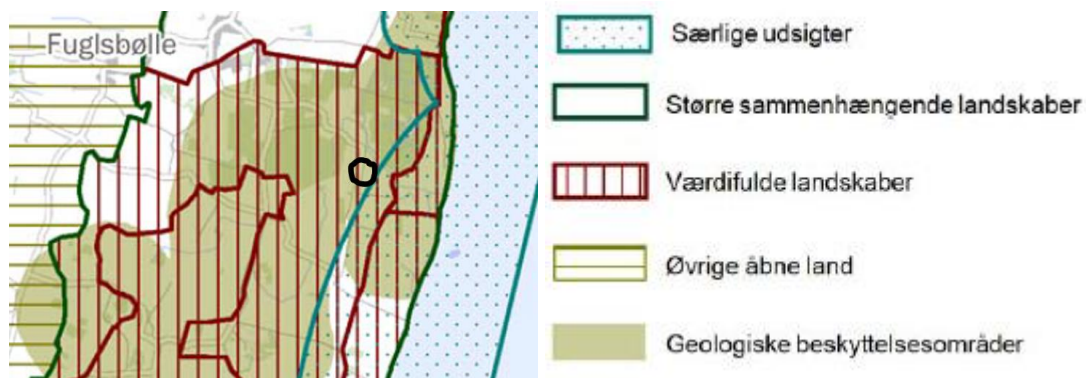
I miljøgodkendelsen fra 2009 er der stillet vilkår om afskærmende beplantning. Ansøger vurderer at de landskabelige vurderinger og vilkår fra miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 fortsat er fyldestgørende.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Siden miljøgodkendelsen blev givet i 2009, er der kommet nye oplysninger om de landskabelige værdier, da Langeland Kommune i forbindelse med forarbejdet til kommuneplan 2013-2025, lavede en landskabsanalyse over Langelands landskaber i 2012. Arbejdet blev indbygget i kommuneplanen og dens retningslinjer.

Den del af ejendommen, hvor der skal bygges, er placeret indenfor følgende beskyttelsesområder i Langeland kommuneplan 2013-25:

- Værdifulde landskaber,
- Større sammenhængende landskaber,
- Geologiske beskyttelsesområder.

Udklip fra hovedkort 8 i Langeland Kommuneplan 2013-25, med omtrentlig placering af Sønderskovvej 7 i sort ring.

Indenfor de nævnte beskyttelsesområder fremgår det af kommuneplanens retningslinje 8.2.1 og retningslinje 8.2.3 at: "Ikke erhvervsmæssigt landbrugsbyggeri, som er omfattet af husdyrgodkendelsesloven, og erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri kan ske i tilknytning til eksisterende bebyggelse under hensyn til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer.". Endelig fremgår det af retningslinje 8.1.1. at: "I de geologiske beskyttelsesområder må karakteristiske og oplevelsesrige landskaber og geologiske landskabstræk og deres indbyrdes overgange og sammenhæng ikke sløres eller ødelægges af bebyggelse, tekniske anlæg, gravning, skovtilplantninger, terræændringer eller kystsikring".

Der foretages derfor en landskabsvurdering efter Landskabskaraktermetoden, i forhold til de landskabelige værdier der varetages i beskyttelseslagene Værdifulde landskaber, Større sammenhængende landskaber og Geologiske beskyttelsesområder.

Vurdering af landskabsforholdene efter Landskabskaraktermetoden:

Ejendommen Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing er beliggende ud til vejen, hvorfra driftsbygningerne er fuldt synlige, mens stuehuset, lidt tilbagetrukkent, er markeret af en række af ældre lindetræer, der markerer indkørslen. Ejendommen fremtræder som en typisk mellemstor landbrugsejendom på Langeland.

Foto af Sønderskovvej 7 set fra syd, med stald 1 til højre og det område hvor den nye halmlade ønskes opført i midten af billedet, foran træerækken.

Ejendommen ligger lavt (i kote 3-6) i overgangen mellem kuperet terræn med 10-15 m høje hatbakker mod vest, skoven Næbbeskov mod nord og det lave kystforland og Langelandsbæltet mindre end 1 km mod øst.

De nuværende driftsbygninger ligger tæt og hele ejendommen fremtræder samlet som en enhed.

Udbygningen, som angivet i ansøgningen, betyder at en ældre staldbygning nedrives og en ny, lidt større stald (bygning 5) opføres på samme sted, delvist skjult mellem eksisterende bygninger, og med ringe synlighed fra vejen. Desuden ønskes der opført en ny halmlade (bygning 5) mellem vejen og maskinhus (bygning 7) og syge/kælvstald (bygning 3). Denne placering vil være tydelig fra vejen, men alternative placeringsmuligheder vil sprede bygningsmassen, til skade for både landskab og logistik. Det vurderes at udbygningen ikke vil ændre den samlede opfattelse af ejendommen som en samlet enhed, ligesom påvirkningen af kystlandskabet er meget begrænset.

Ejendommen ligger indenfor Karakterområde 7 – Longelse Bakkelandskab i Langeland Kommunes landskabskarakteranalyse fra 2012. Dette område er karakteriseret ved et bakket terræn, med mange hatbakker omgivet af opdyrkede marker og små lavbundsområder. Bebyggelsesstrukturen er især præget af spredte gårde, huse og husmandssteder langs vejene. Landskabet er opdelt i middelstore transparente landskabsrum af levende hegn og bevoksede diger, og området er præget af meget varierede udsigtsmuligheder.

Hvad angår områdets karakterstyrke er området omkring Sønderskovvej 7 særligt karakteristisk, mens den vedligeholdelsesmæssige tilstand vurderes som middel, da landskabets oprindelse som udskiftningslandskab bla. er noget sløret. Lokalt virker enkelte større gårde forstyrrende på grund af gårdenes samlede udtryk præget af produktionsanlæg samt deres synlighed i landskabet.

Det strategiske mål i området er at beskytte landskabet, og landskabskarakterrapportens anbefalinger til planlægning i området, hvad angår landbrugsbyggeri er, at:

”Nyt landbrugsbyggeri bør placeres i tilknytning til eksisterende byggeri, placeres lavt i terræn, have en lav karakter og sikre den samlede bygningsmasse et harmonisk udtryk”.

Samlet vurdering

Det ansøgte byggeri er placeret i tilknytning til eksisterende bygninger, hele ejendommen ligger lavt i forhold til det omgivende terræn, og der sættes vilkår om maksimal højde og vilkår om taghældning og materialevalg.

Udbygningsplanerne vurderes derfor ikke at betyde et forandret landskabsbillede, og ejendommen vil forsat opfattes som en samlet enhed, i overensstemmelse med anbefalingen til planlægning i områder, der skal beskyttes.

Ejendommens beliggenhed i yderkanten af område med særlige udsigtsforhold vurderes på baggrund af stedets lokale terrænforhold ikke at være aktuel eller kræve iagttagelse af særlige forholdsregler i den forbindelse.

Samlet vurderes udbygningsplanerne således ikke at være i modstrid med Langelands kommuneplans retningslinjer for landskabsværdier.

Hvad angår Langelands kommuneplans 'Biologiske interesseområder/økologiske forbindelser' (naturnetværk) og 'Særlige udsigter', er det ansøgte byggeri (ny stald og halmlade) placeret lige udenfor områderne.

Dispensation fra skovbyggelinje og kystnærhedszone behandles af Langeland Kommune i forbindelse med byggetilladelsen. Nedrivningstilladelse vil ligeledes blive behandlet af Langeland Kommune i forbindelse med byggetilladelsen.

På baggrund af landskabsvurderingen, ansøgers oplysninger og indsendte situationsplan, samt på baggrund af de vilkår der er sat under afsnittet "Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold", vurderer Svendborg Kommune, at det ansøgte byggeri kan opføres som vist på situationsplan 2a.

Årsproduktion

Ansøgers oplysninger

Der søges om at udvide husdyrproduktionen fra 420 årskøer, 406 årsopdræt (0-26 mdr.) og 210 tyrekalve (40-55 kg) af stor race i alt 764,6 dyreenheder til 470 årskøer, 450 årsopdræt (0-26 mdr.) og 250 tyrekalve (40-65 kg) alle af stor race i alt 856,0 dyreenheder.

Dyrehold Alle af stor race	Antal årsdyr	Alder (mdr./kg)	Dyre- enheder
Køer	470	-	660,7
Kvier	450	0-26	191,0
Tyrekalve	250	40-65 kg	4,1
Dyreenheder i alt			856,0

Ansøgers oplysninger om sammensætningen af dyreholdet samt anvendt staldsystem for henholdsvis nudrift og ansøgt drift er vist i nedenstående skemaer, som er beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelsen Bilag H både med den dagældende mælkeydelse og den nuværende.

Tilladte dyrehold før marts 2009

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald-afsnit	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder*	Dyre- enheder**
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	kostald	-	125	158,8	175,8
Kvier	Spaltegulvbokse	Kvie- og småkalvestald	6-27	126	60,0	60,0
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalveafsnit	0-6	34	9,2	9,2
Dyreenheder i alt					228,0	245,0

*Daværende mælkeydelse

**Nuværende mælkeydelse

Tilladt dyrehold før maj 2013, jf. godkendelsen i 2009

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald-afsnit	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder*	Dyre- enheder**
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny kostald	-	410	521,0	576,5
Goldkøer	Dybstrøelse	Kælveafsnit	-	10	12,7	14,1
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalveafsnit	0-6	90	24,3	24,3
Kvier	Spaltegulvbokse	Kvie- og småkalvestald	6-13	130	47,3	47,3
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Kviestald	13-26	190	99,6	99,6
Kvier	Dybstrøelse	Kælveafsnit	26-28	5	6,4	6,4
Dyreenheder i alt					711,3	768,2

*Daværende mælkeydelse

**Nuværende mælkeydelse

Tilladt dyrehold efter maj 2013, jf. tillæg nr. 1.

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald-afsnit	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder*	Dyre- enheder**
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny kostald	-	400	529,6	562,4
Goldkøer	Dybstrøelse	Kælveafsnit	-	20	26,5	28,2
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalveafsnit	0-6	93	25,1	25,1
Kvier	Spaltegulvbokse	Kvie- og småkalvestald	6-13	110	40,1	40,1
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Kviestald	13-25	185	95,5	95,5
Kvier	Dybstrøelse	Kælveafsnit	25-26	18	11,2	11,2
Tyrekalve	Dybstrøelse	Kalveafsnit	40-55 kg	210	2,1	2,1
Dyreenheder i alt					730,1	764,6

*Daværende mælkeydelse

**Nuværende mælkeydelse

Tilladt dyrehold efter maj 2017, jf. tillæg nr. 2 (EKM norm 10412 kg)

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald- afsnit/stald nr.	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	-	350	492,1
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny kostald Stald 5		100	140,6
Goldkøer	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	-	20	28,1
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	0-3	50	12,3
Kvier	Dybstrøelse	Spaltebokse ændres til dybstrøelse Stald 3	3-7	70	21,2
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	7-16	155	61,4
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	16-25	95	51,3
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	16-25	60	32,4
Kvier	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	25-26	20	12,4
Tyrekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	40-65 kg	250	4,1
Dyreenheder i alt					856

Placeringen af staldafsnittene er angivet på bilag 2a og 2b.

Kommunens vurdering

Ansøgningen er indsendt den 11. januar 2017, ansøger har anvendt de nyeste dyreenhedsberegninger i afsnit H i husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bek. 1324 af 15-11-2016) til beregning af størrelsen af husdyrbruget. Størrelsen af husdyrbruget er både med de ændrede og gamle dyreenhedsberegninger omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 12.

Der er i ansøgning ikke korrigeret i mælkeydelsen, der er derfor brugt normen på 10.412 kg EKM (energikorrigeret) mælk pr. årsko.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget må drives med den ansøgte produktion.

Der stilles vilkår om, at det ved tilsyn skal kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles tilladelse til. Kontrollen skal opbevares for minimum 5 år.

I tilfælde af ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at man ved fortolkning af en afgørelse skal tage udgangspunkt i det godkendte antal dyr, vægt og alder.

Fastsættelse af vilkår

Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende måde:

Dyrehold Alle af stor race	Stald- Type	Stald- afsnit/stald nr.	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	-	350	492,1
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny kostald Stald 5		100	140,6
Goldkøer	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	-	20	28,1
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	0-3	50	12,3
Kvier	Dybstrøelse	Spaltebokse ændres til dybstrøelse Stald 3	3-7	70	21,2
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	7-16	155	61,4
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	16-25	95	51,3
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	16-25	60	32,4
Kvier	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	25-26	20	12,4
Tyrekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	40-65 kg	250	4,1
Dyreenheder i alt					856,0

Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 856,0 DE på årsplan.

Biaktiviteter

Ansøgers oplysninger

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Svendborg Kommunes vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger, vurderer Svendborg Kommune at der ikke skal stilles særlige vilkår vedr. biaktiviteter.

Husdyrbrugets anlæg

Drift af staldanlæg

I dette afsnit beskrives og vurderes den ydre og indre indretning af staldanlæg, opbevaringsanlæg, foderopbevaringsanlæg mm.

Ansøgers oplysninger

Bilag 2a angiver den bygningsmæssige indretning.

Der er anvendt BAT i forhold til energi, vand, management, foder, staldindretning samt opbevaring af husdyrgødning.

Produktionen er tilpasset Miljøstyrelsens BAT-vejledning for maksimal ammoniakemission fra stald og lager.

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdier ud fra følgende to principper:

1. Enkeltteknologier, der overstiger ca. 100 kr. per reduceret kg N indgår ikke.
2. Meromkostningerne forbundet med opfyldelse af emissionsgrænseværdierne bør ikke overstige ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger.

Ved at anvende Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier kan der beregnes et BAT-niveau for ammoniakemissionen på 4.724 kg NH₃-N/år. Beregningerne fremgår af IT-ansøgningsskema nr. 94.779.

For at opfylde BAT-emissionsniveauet anvendes der følgende teknologier:

- Sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskrabere i eksisterende kostald (godkendt i 2012), og i den ansøgte kostald.
- Fast overdækning på den ene gyllebeholder på 5.500 m³.

Ved valg af ovenstående teknologier reduceres ammoniakfordampningen fra stalde og opbevaringsanlæg til 4.723 kg NH₃-N/år. Da denne ammoniakemission er mindre end det beregnede BAT-emissionsniveau, er der truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra det samlede staldanlæg ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Nedenfor er vist BAT beregninger fra ansøgningsskema 94.779 version 2:

Samlet ammoniaktab for hele anlægget opnåelig ved anvendelse af BAT

	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	4.723,71		

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	4723,29 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4723,71 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse af BAT:	-0,42 kgN/år

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Stald nr. 3	KvMa09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	208,73	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	208,73
	KvKs09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	93,50	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	93,50
Eksisterende kostald (fjernes)	KvMa08	1251,79	1564,51	-312,72	-24,98%	0,00	0,00	0,00	1564,51
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Stald nr. 4	KvKs15	677,46	802,25	-124,79	-18,42%	0,00	0,00	0,00	802,25
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvSm01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	148,59	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	148,59
Eksisterende småkalvehytter (fjernes)	KvSm01	0,00	64,26	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	64,26
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
Stald nr. 1	KvMa07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		3505,00	3482,94	22,06	0,63%	928,34	-13,24	159,38	2408,45
	KvKs07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		365,98	344,59	21,39	5,84%	91,85	-1,99	15,92	238,81
Stald nr. 2	KvSm01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	85,77	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	85,77
	KvTk01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	20,82	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	20,82
Stald nr. 5	KvMa07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		1001,43	995,12	6,30	0,63%	265,24	-3,78	45,54	688,13
	KvKs07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		693,29	652,72	40,57	5,85%	173,98	-3,77	30,16	452,36
	KvKs07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		579,47	545,61	33,87	5,84%	145,43	-3,15	25,21	378,12
Sum	Nudrift	1929,25	2431,02	-437,51		0,00	0,00	0,00	2431,02
	Ansøgt	6145,17	6578,39	124,19		1604,84	-25,93	276,21	4723,28

Kommunens vurdering

Med en beregnet ammoniakfordampning på 4.723,29 kg N/år lever den samlede produktion op til ammoniakreduktionskravet med 136 kg N/år og til BAT-niveauet med 0,4 kg N/år.

BAT-niveauet er beregnet til 4.723,71 kg N/år via Husdyrgodkendelse.dk. Dette niveau nås ved at ansøger har valgt, at der i den nye kostald og i den eksisterende kostald skal være sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskabere. Der er under afsnittet "Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold" sat vilkår til dette.

Ansøger har desuden ønsket at have fast overdækning på ene gyllebeholder på 5.500 m³. Ifølge Miljøstyrelsens teknologiblad "Fast overdækning af gyllebeholder" er der angivet en række standardvilkår. Der sættes vilkår hertil ud fra teknologibladet.

Med baggrund i ansøgers oplysninger og beregninger, vurderer kommunen at det ansøgte projekt opfylder BAT-krav, samt lever op til Miljøstyrelsens standardvilkår.

Svendborg Kommune vil ved revurdering af tillægget tage stilling til hvilke BAT-krav der til den tid skal gælde for staldene.

Fastsættelse af vilkår

Gyllebeholderen på 5.500 m³ (anlæg nr. 10 på bilag 2a og 2b) skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.

Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.

Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.

Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Egenkontrol:

Der skal føres logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Ventilation

Kommunens bemærkninger og vurdering

Der er ingen ventilationsafkast på staldene, men naturlig ventilation, hvilket er den mest energibesparende form for ventilation, samtidig med at det giver det bedste indeklima i staldene. Naturlig ventilation er med til at sikre et stort luftskifte, hvilket medfører en lav koncentration af ammoniak og lugt fra husdyrproduktionen.

Ifølge EU's BREF-dokument for intensiv svine- og fjerkræproduktion (der findes ikke BREF-dokument for kvæg) er det BAT at anvende stalde med naturlig ventilation, da der derved ikke anvendes energi til drift af et ventilationssystem.

Idet der kun er naturlig ventilation i de enkelte staldafsnit, vurderer kommunen at der ikke skal stilles vilkår til ventilationen, og at ventilationssystemet lever op til BAT.

Rengøring

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer omkring rengøring.

Endvidere fokuseres på færrest mulige lugt- og fluegener for omgivelserne. Dette søges opnået ved renholdelse af overflader, og fluebekæmpelse i det omfang det er nødvendigt.

Kommunens vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger og det allerede gældende vilkår om rengøring, vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, ikke er behov for at stille yderligere vilkår om rengøring.

Foder

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i opbevaring og håndtering af foder.

Hvad angår BAT på foder, får ansøger taget analyser af grovfoder, og udarbejder foderplaner. I den forbindelse optimeres foderblandingerne så tildelingen af N og P tilpasses dyrenes behov. Der er stor fokus på, at husdyrgødningens indhold af næringsstoffer minimeres. I øvrigt tilrettelægges fodringen, så mængden af foderrester minimeres.

Kommunens vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, ikke er behov for at stille vilkår om foder.

Ensilage

Ansøgers oplysninger

Ensilagen bliver opbevaret i plansiloer med fast bund og afløb. Afløbet fra ensilagepladsen ledes til særskilt beholder. Der etableres ikke nye plansiloer i forbindelse med udvidelsen.

Der kan af og til opbevares ensilage/wrapballer i markstakke.

I ansøgt drift ledes ensilagesaften fra plansiloerne (ca. 3.500 m²) til særskilt beholder, hvorfra det udsprede på omkringliggende marker.

Der etableres en opsamlingsbeholder (samlebrønd) på 99 m³ (se bilag 2c), hvortil overfladevand fra ensilagepladsen bortledes. Opsamlingsbeholderen vil maksimalt være 1 meter over terræn idet det meste af beholderen er nedgravet i jorden. Den opsamlede ensilagesaft pumpes ud i et sprinklesystem, der står på de tilstødende marker.

I de perioder, hvor det ikke er muligt at udsprede ensilagesaften på markerne bliver ensilagesaften pumpet fra opsamlingsbeholderen til gyllebeholderen.

Det vurderes, at der maksimalt er 3 måneder om året, hvor det ikke er muligt at udsprede ensilagesaft. De 3 måneder er inklusiv perioden fra 15. november til 1. februar, hvor det ikke er tilladt at udsprinkle ensilagesaft. Derfor er der i bilag 4 regnet med, at ca. 610 m³ ensilagesaft ledes til gyllebeholder i ansøgt drift.

Ekstremvejrshændelse

Hvis der er en ekstremvejrshændelse med 15 mm regn på 30 minutter vil der være ca. 60 m³, der skal bortledes fra ensilagepladsen. En opsamlingsbeholder på 99 m³ er derfor tilstrækkelig til opbevaring af mindst 1,5 ekstremregnvejrshændelser. Der gøres i den sammenhæng opmærksom på, at der monteres en pumpe med en kapacitet på mindst 10 m³ pr. time. Pumpen kører kontinuerligt (så snart der er vand i opsamlingsbrønden) og pumper enten det opsamlede overfladevand til sprinkleranlægget eller til gyllebeholderen.

Der gøres i den sammenhæng opmærksom på, at der er et overskud af opbevaringskapacitet på ca. 800 m³ (jf. beregning på bilag 4). Det betyder, at det vil være muligt at lede mindst 65 % af det opsamlede overfladevand til gyllebeholder.

Kommunens vurdering

Ansøger har oplyst at vandet fra plansiloer vil blive udsprinklet.

Håndteringen af restvandet fra ensilagepladsen skal opfylde kravene i den til en hver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse. Der kan evt. etableres et udsprinklingsanlæg til restvandet, som skal følge retningslinjerne i landbrugets byggeblad nr. 103.09-05 ("Udsprinkling af ensilagesaft og restvand"). Der kræves ikke tilladelse til udsprinklingsanlægget, dog skal reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen altid overholdes.

Hvis der skal bygges en ny beholder til f.eks. ensilagevand eller restvand skal der ske anmeldelse til kommunen. Der vil blive etableret en opsamlingsbeholder til restvand der ikke udsprinkles. Der er tidligere stillet vilkår hertil.

Det er lovmæssigt bestemt, at plansiloer/ensilagepladser skal renholdes og vedligeholdes herunder beskyttes mod tæring, så de til enhver tid overholder de lovbestemte krav.

Ansøger har oplyst at der af og til kan etableres markstakke med ensilage/wrapballer. Hvis det er tilfældet, vurderer kommunen, at der skal stilles vilkår om at ensilage/wrapballer og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse for at undgå gener. Derudover skal de lovmæssige afstandskrav overholdes.

Fastsættelse af vilkår

Eventuelle markstakke med ensilage/wrapballer og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse.

Ressourceforbrug

Ansøgers oplysninger

Energiforbrug

Nedenstående tabel viser den ansøgte produktions forventede energiforbrug. Energiforbruget efter udvidelsen er baseret på ansøgers skøn.

Tabel 2. Energiforbrug efter den ansøgte udvidelse.

	Ansøgt
El (kWh)	200.000 (kWh)
Dieselolie	25.000 liter

Elforbruget går primært til gyllehåndtering, spalteskrabere, malkning og køling af mælk.

Dieselolie går til maskiner i forbindelse med markbruget og den daglige drift i og omkring staldanlægget.

Anvendelse af BAT på energibesparende foranstaltninger

Udendørsbelysning er kun tændt i forbindelse med daglige arbejds gange, hvis dagslyset ikke er tilstrækkeligt. Der anvendes lavenergipærer overalt, hvor dette er muligt. Der overvejes løbende muligheder for at reducere forbruget vha. automatiske foranstaltninger. Der er naturlig ventilation i staldene, og der bruges således ikke el til ventilation.

Overskudsvarmen fra mælkekøling genanvendes til opvarmning af brugsvand m.m.

Logistikken i forbindelse med udtagning af foder er planlagt, så arbejdet giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Tilsvarende planlægges transporter med husdyrgødning at være så effektive og energibesparende som muligt.

Der foretages en årlig aflæsning af elforbruget i forbindelse med årsregnskabet. Den væsentligste begrundelse for at følge med i elforbruget er at kunne optimere virksomhedens forbrug heraf. Virksomhedens elforbrug er konstant henover året, der er ingen sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. Derfor er det tilstrækkeligt at foretage en enkelt årlig aflæsning.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF-dokumentet), er det BAT at aflæse elforbruget – uden nærmere angivelse af hyppighed for aflæsning. Derfor vurderes det, at det er BAT at aflæse elforbruget en gang årligt.

Vandforbrug

Nedenstående tabel 3 viser det estimerede vandforbrug for den ansøgte produktion.

Tabel 3. Vandforbrug i ansøgt drift.

Årligt forbrug i Husdyrproduktionen	Forbrug ansøgt (m³)*
Drikkevand (inkl. drikkevandsspild)	10.800
Vand til rengøring	1.200
Vandforbrug i alt	12.000

*Vandforbruget er baseret på normtalsberegninger.

Ejendommen anvender vand fra offentligt vandværk.

Anvendelse af BAT - vandbesparende foranstaltninger:

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

I forbindelse med gennemgang af staldene, reduceres risikoen for at eventuelt brud på drikkevandssystemet resulterer i et længerevarende spild af vand. Eventuelle lækager identificeres og små reparationer udføres hurtigst mulig. Service tilkaldes, hvis der er behov for det.

Der foretages en årlig aflæsning af vandforbruget i forbindelse med årsregnskabet. Den væsentligste begrundelse for at følge med i vandforbruget er at kunne optimere virksomhedens forbrug heraf. Virksomhedens vandforbrug er konstant henover året, der er ingen sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. Derfor er det tilstrækkeligt at foretage en enkelt årlig aflæsning.

Ifølge BREF-dokumentet, er det BAT at aflæse vandforbruget – uden nærmere angivelse af hyppighed for aflæsning. Derfor vurderes det, at det er BAT at aflæse vandforbruget en gang årligt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

I forbindelse med sagsbehandlingen har Svendborg Kommune hørt Langeland Kommune med hensyn til vandforsyning, og de svarer, at Langeland Forsyning kan levere 2.000 m³ mere vand om år, dvs. de ansøgte 12.000 m³/år, og at ansøger skal kontakte Langeland Forsyning vedr. en endelig aftale imellem de to parter.

Svendborg Kommune vurderer, at bedste tilgængelige teknik i forhold til vand- og energiforbrug vil svare til EU's BREF-dokument for intensiv svine- og fjerkræproduktion. Der er, på en kvægproduktion som den ansøgte, tale om bedste tilgængelige teknologi, når:

- drikkevandsanlæg kalibreres for at undgå spild,
- vandforbrug registreres gennem måling af forbrug,
- der udføres detektion og reparation af lækager,
- der i videst muligt omfang anvendes naturlig ventilation,
- der anvendes energibesparende belysning.

På baggrund af ansøgers oplysninger, er det Svendborg Kommunes vurdering, at de tiltag ansøger vil udføre i forhold til vand- og energiforbruget lever op til det fastsatte BAT-niveau, og der er ikke behov for at stille yderligere vilkår om energi og vandforbrug, end det allerede gældende.

Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.

Kommunens vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger og de allerede gældende vilkår vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, ikke er behov for at stille yderligere vilkår om opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering

Ansøgers oplysninger

Der produceres dybstrøelse og kvæggylle på ejendommen. I tabel nedenfor er der redegjort for gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning.

Dybstrøelsen opbevares på ny møddingsplads med kapacitet til ca. 7-800 m³.

På BILAG 4 er der lavet en beregning af den årlige produktion af husdyrgødning inkl. opsamlet regnvand fra befæstede arealer.

Gødningsopbevaringsanlæg	Kapacitet (m ³)
Gyllebeholder, Sønderskovvej 7	2.400
Gyllebeholder, Sønderskovvej 7	5.500
Fortank, Sønderskovvej 7	40
Gyllebeholder, Longelsevej 47	1.400
Gyllebeholder, Longelsevej 47	900
Lejet gyllebeholder Bjarne Larsen, Galbjergvej 4, 5232 Humble	1.500
Lejet gyllebeholder Søren Nistrup, Vindeltorpvej 4, 5900 Rudkøbing	1.000
Gylleopbevaringsanlæg i alt	12.740

Tabel med opgørelse over opbevaringsanlæg på ejendommen.

I henhold til § 6 i husdyrgødningsbekendtgørelsen skal husdyrbrug råde over opbevaringsanlæg for husdyrgødning med en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne om udbringningstidspunkter m.v.

Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders produktion.

På bilag 4 fremgår det, at 9 måneders opbevaringskapacitet svarer til 11.935 m³.

Med en samlet opbevaringskapacitet på 12.740 m³ er der kapacitet til 9,6 måneder.

På den baggrund vurderes det, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den ansøgte produktion.

Der er kanal, linespil i bygning nr. 1 og 5.

Det betyder at gylle skræbes i kanalerne hver 8. time (d.v.s. tre gange pr. døgn).

I stald nr. 2, 3 og 4 er der dybstrøelse.

Gyllebeholderen på 5.500 m³ vil blive forsynet med fast overdækning.

Begge gyllebeholdere tømmes med sugekran og der er derfor ikke fastmonteret pumpe på beholderne.

Pumpning og håndtering af husdyrgødning foregår normalt indenfor normal arbejdstid.

Kommunens vurdering

Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås. Svendborg Kommune vurderer, at med de beskrevne forhold omkring overpumpning og påfyldning til/fra gyllebeholderne på faste pladser og med brug af sugekran er risikoen for utilsigtet spild og evt. forurening via overløb minimeret.

Ifølge gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen skal der være mindst 6 måneders opbevaringskapacitet, men normalt vil det være nødvendigt med 9 måneders opbevaringskapacitet, når udbringningen foregår efter gældende regler.

Kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet, der af ansøger er beregnet til 11.935 m³, er redegjort for opfyldt af ansøger ovenfor, da der er en samlet kapacitet på i alt 12.740 m³, svarende til 9,6 måneder. Svendborg Kommune vurderer derfor, at krav om opbevaringskapacitet er opfyldt.

Ansøger har oplyst at der er en produktion på ca. 77 ton dybstrøelse pr. år i alt. Med en møddingsplads der har en kapacitet på 7-800 m³ vurderer kommunen at der er nok opbevaringskapacitet til dybstrøelsen.

Svendborg Kommune vurderer, at risikoen for afløb af gylle og møddingssaft er minimeret ved opbevaring i tætte beholdere og pladser.

Der sættes derfor ikke vilkår hertil. Der er tidligere stillet vilkår omkring overdækning af gyllebeholderen.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i forhold til driftsforstyrrelser og uheld.

Der er indsendt en opdateret bredskabsplan.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at beredskabsplanen sikrer, at der kan iværksættes tiltag for at minimere risikoen for eventuelle driftsforstyrrelser eller uheld, og at tiltagene kan bekæmpe de gene- og forureningsmæssige konsekvenser. Beredskabsplanen er derfor godkendt af kommunen og vedlagt som bilag 6.

Beredskabsplanen skal revideres en gang om året. Kommunen anbefaler desuden, at nærved-uheld noteres, og at der udarbejdes procedurer, som evt. tilføjes beredskabsplanen, med henblik på at forebygge en lignende situation. Driftspersonalet bør altid orienteres om nærved-uheld og de eventuelle forebyggende procedurer.

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, kun er behov for at stille nedenstående vilkår om driftsforstyrrelser og uheld.

Fastsættelse af vilkår

Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

I det følgende afsnit er der foretaget en vurdering af, om det ansøgte vil have væsentlige negative konsekvenser for omgivende beskyttede naturarealer, omkringboende og grund- og overfladevand. I forbindelse med sagsbehandlingen af godkendelsespligtige husdyrbrug, skal der foretages en vurdering af, om der kan indføres renere teknologi til at mindske forskellige emissioner fra virksomheden, f.eks. lugt og ammoniak. Der vil i afsnittet vedr. anvendelse af bedste tilgængelige teknologi (BAT) blive foretaget en vurdering af, om disse bidrag til omgivelserne kan reduceres ud over de generelle reduktionskrav.

Ammoniak

Ansøgers oplysninger

Ifølge beregningerne i Miljøstyrelsens IT-ansøgningsssystem vil der være følgende ammoniaktab fra anlægget:

	Før 2009	Ansøgt
Ammoniakfordampning	2.431 kg NH ₃ -N	4.723 kg NH ₃ -N

I de efterfølgende vurderinger af merbelastninger på naturområder er der taget udgangspunkt i nudriften før 2009.

Bedste tilgængelige teknologi i relation til ammoniak

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdier ud fra følgende to principper:

1. Enkeltteknologier, der overstiger ca. 100 kr. per reduceret kg N indgår ikke.
2. Meromkostningerne forbundet med opfyldelse af emissionsgrænseværdierne bør ikke overstige ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger.

Ved at anvende Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier kan der beregnes et BAT-niveau for ammoniakemissionen på 4.724 kg NH₃-N/år. Beregningerne fremgår af IT-ansøgningssskema nr. 94.779.

For at opfylde BAT-emissionsniveauet anvendes der følgende teknologier:

- Sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskrabere i eksisterende kostald (godkendt i 2012) og i den ansøgte kostald.
- Fast overdækning på den ene gyllebeholder på 5.500 m³.

Ved valg af ovenstående teknologier reduceres ammoniakfordampningen fra stalde og opbevaringsanlæg til 4.723 kg NH₃-N/år. Da denne ammoniakemission er mindre end det beregnede BAT-emissionsniveau, er der truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra det samlede staldanlæg ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Kommunens vurdering

Det er i husdyrgodkendelse.dk muligt at se BAT-niveauet der er direkte udregnet i det digitale skema ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af

den bedste tilgængelige teknik (BAT)”, der er oplyst af miljøstyrelsen. Der er beregnet et BAT-niveau på 4.723,71 kg NH₃-N/år. Den ansøgte produktions ammoniakniveau på 4.723,28 kg NH₃-N/år ligger dermed under, og ansøgningen lever op til kravet om BAT med hensyn til ammoniak.

For at opnå det oplyste ammoniakniveau har ansøger har valgt, at anvende valg af staldsystem, skraber og overdækning af én gyllebeholder.

Udvidelsen medfører ifølge beregningerne en meremission på 2.292 kg NH₃-N/år.

Det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager er opfyldt med 136 kg N/år fremgår det ifølge beregninger i ansøgningsystemet Husdyrgodkendelse.dk.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte projekt opfylder BAT-krav samt lever op til Miljøstyrelsens ammoniakreduktionskrav. Relevante vilkår er stillet under de enkelte afsnit.

Påvirkning af naturområder

I dette afsnit vurderes på en eventuel ammoniakbelastning af nærliggende naturområder.

Ansøgers oplysninger

Kategori 1-naturområder

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er ”det Sydfynske Øhav” ved Lindelse Nor. Det vurderes, at det nærmeste naturområde, der er udpegningsgrundlag for habitatområdet, er et strandengs-/overdrevsområde, der ligger ca. 4,8 km vest for driftsbygningerne.

Kategori 2-naturområder

Det nærmeste kategori 2 naturområde er et overdrevsområde over 2,5 ha, der ligger ca. 8,7 km nord for driftsbygningerne.

Kategori 3-naturområder

Der ligger flere kategori 3-naturområder inden for en radius på 1.000 meter af staldanlægget.

Ammoniakafsætning på naturområder

Den kumulative merbelastning for den samlede ammoniakemission, hvor udgangspunktet er nudriften forud for miljøgodkendelsen i 2009, er vist i tabellen nedenfor.

Opret naturpunkt							
Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]	
 Udpegningsgrundlag	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0	
 Overdrev >2,5 ha	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0	
 Potentiel ammoniakfølsom skov	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+1,0	2,1	
 Potentiel ammoniakfølsom skov	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,7	3,7	
 Overdrev	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,3	0,7	

Der er ingen kategori 1 og 2 naturområder, der modtager en total ammoniakdeposition på over 0,0 kg NH₃-N/ha/år.

Der er ingen kategori 3 naturområder, der modtager en merbelastning på over 1 kg NH₃-N/ha/år.

På ovenstående baggrund vurderes det, at den ansøgte ændring af husdyrproduktionen ikke vil medføre en tilstandsændring af sårbare naturområder.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Svendborg Kommune har lavet beregning til flere naturområder ud over det som er kommet ind i ansøgningen, da vi skal vurdere om der skal gives dispensation efter Naturbeskyttelsesloven. Desuden der er lavet 2 beregninger: En beregning hvor nudrift er den oprindelige nudrift som ansøgt i den første miljøgodkendelse i 2009 (scenarieregning nr. 98566), og en beregning hvor nudrift er den godkendte drift i 1. tillæg (scenarieregning nr. 98667), jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse NMK 131-00223. Kommunens målinger og beregninger til nærmeste naturområder er vist i følgende skema:

Beregning hvor nudrift er den oprindelige nudrift, som ansøgt i den første miljøgodkendelse i 2009:

Opret naturpunkt							
Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]	
 Naturområde 1 - Riggær ved Klægsøvej	1	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0	
 Naturområde 2 - Overdrev ved Stengade	2	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0	
 Naturområde 3 - Næbbeskov (ammoniakfølsom)	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	+3,1	7,5	
 Naturområde 4 - Bønneløkke Skov (ammoniakfølsom)	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	+1,0	2,1	
 Naturområde 5 - Kat. 3 overdrev ved Sdrskovvej 3	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,2	0,7	
 Naturområde 6 - § 3-beskyttet fersk eng	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	-0,4	13,3	
 Naturområde 7 - § 3-beskyttet strandeng	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,3	0,7	

Kopi fra scenarieregning nr. 98566 i husdyrgodkendelse.dk

Beregning hvor nudrift er den godkendte drift i 1. tillæg:

Opret naturpunkt							
Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]	
 Naturområde 1 - Riggær ved Klægsøvej	1	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0	
 Naturområde 2 - Overdrev ved Stengade	2	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0	
 Naturområde 3 - Næbbeskov (ammoniakfølsom)	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	-4,5	7,5	
 Naturområde 4- Bønneløkke Skov (ammoniakfølsom)	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	-1,1	2,1	
 Naturområde 5 - Kat. 3 overdrev ved Sdrskovvej 3	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	-0,4	0,7	
 Naturområde 6 - § 3-beskyttet fersk eng	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	-9,4	13,3	
 Naturområde 7 - § 3-beskyttet strandeng	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	-0,4	0,7	

Kopi fra scenarieberegning nr. 98667 i husdyrgodkendelse.dk

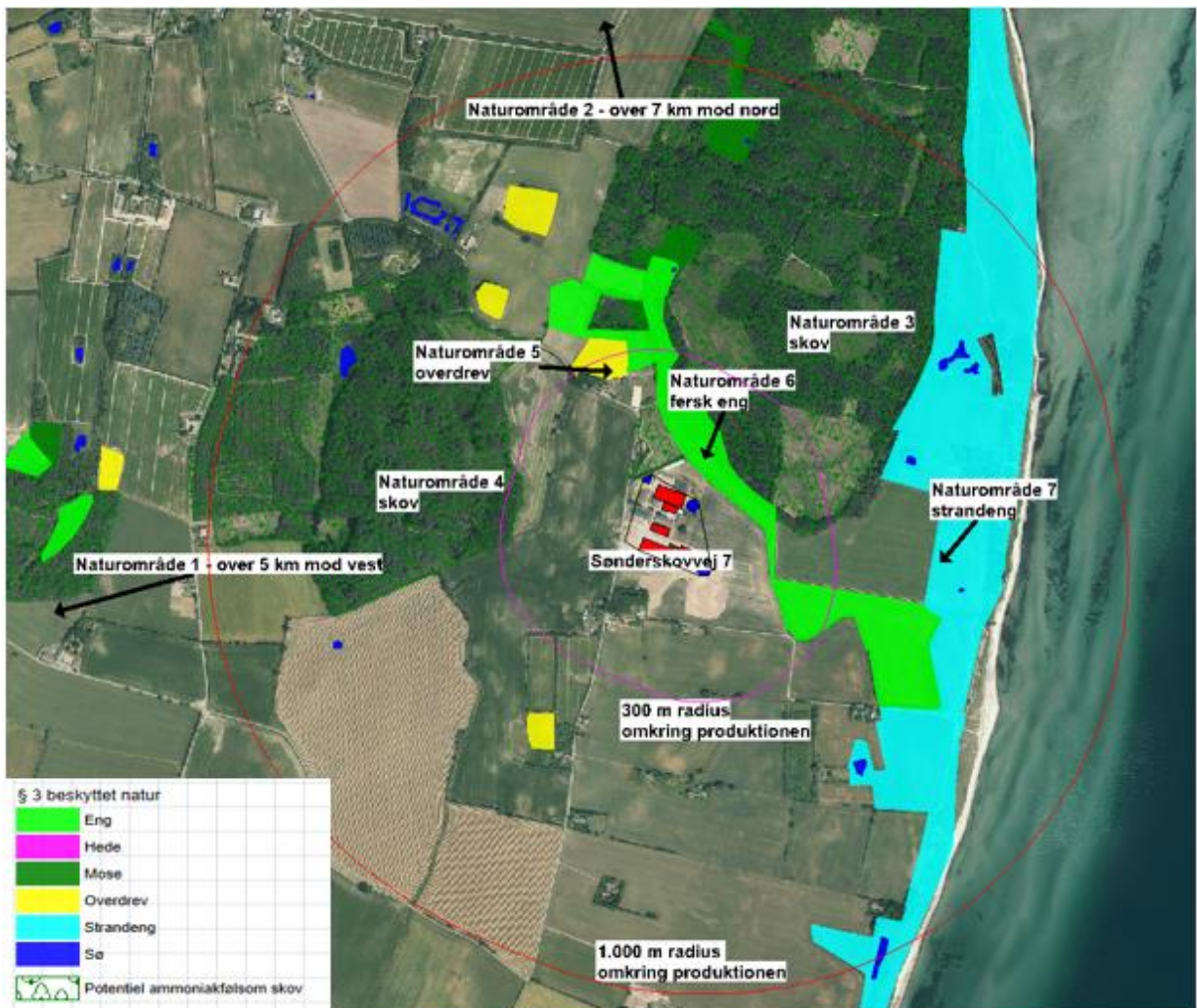
Som det kan ses af ovenstående beregninger så falder merdepositionen af naturområderne når man tager udgangspunkt i ansøgt drift / tilladt produktion efter 2009.

Der tages efterfølgende udgangspunkt i de beregninger, hvor der tages udgangspunkt i den oprindelige nudrift, som angivet i miljøgodkendelsen fra 2009 (8-års-nudrift).

Beregninger i ansøgersystemet husdyrgodkendelse.dk viser at udvidelsen medfører en meremission på 1.863 kg N/ha/år.

Ifølge data på Danmarks Miljøportal, ligger baggrundsbelastningen i området omkring ejendommen på 10,7-13,2 kg N/ha/år.

Husdyrloven fastsætter rammer for belastningen med ammoniak af særlige naturområder jf. lovens § 7. Den ammoniakfølsomme natur opdeles i tre kategorier: kategori 1, 2 og 3. Svendborg Kommune vil i det efterfølgende foretage en vurdering af påvirkningen af de nærmeste kategori 1, 2 og 3 områder. Naturområderne fremgår af det efterfølgende oversigtskort:

Oversigtskort med naturområde 1-7 omkring Sønderskovvej 7, som er beskrevet i dette afsnit.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur er de Natura 2000-naturtyper, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1. Det er de ammoniakfølsomme naturområder, der er udpegningsgrundlag for det internationale naturområde, og som Naturstyrelsen har kortlagt i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Kommunen skal stille krav om, at den totale kvælstofdeposition maksimalt må udgøre 0,7 kg N/ha/år, dog 0,4 eller 0,2 kg N/ha/år, hvis der findes 1, eller mere end 1 husdyrbrug i nærheden.

Naturområde 1: Det nærmeste kategori 1-naturområde er et moseområde af rigkærtyper ved Klægsøvej ca. 5 km vest for produktionen. Beregninger i ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk viser, at med den ansøgte udvidelse vil mosens ikke påvirkes (merdeposition = 0,0 kg N).

Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at udvidelsen af produktionen på Sønderskovvej 7 ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af ammoniakfølsom kategori 1-natur.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur er ammoniakfølsom natur beskyttet af Naturbeskyttelsesloven⁷s § 3 og beliggende udenfor Natura 2000-områder: alle § 3-beskyttede højmoser og lobeliesøer, § 3-beskyttede heder større end 10 ha, og § 3-beskyttede overdrev større end 2,5 ha. Der er krav om en maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 2-område er et overdrev ved Stengade, der ligger over 7 km nord for produktionen. Beregninger i ansøgningsystemet viser, at med den ansøgte udvidelse vil overdrevet ikke påvirkes af den ansøgte udvidelse (totaldeposition = 0,0 kg N/ha/år).

Samlet set vurderer Svendborg Kommune at udvidelsen af produktionen på Sønderskovvej 7 ikke vil have væsentlig negativ påvirkning af ammoniakfølsom kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder, som ikke allerede er omfattet af kategori 1 og 2, dvs. § 3-beskyttede heder, moser og overdrev. Derudover også ammoniakfølsomme skove. Enge og strandenge er ikke omfattet.

I modsætning til kategori 1- og 2-natur, er der ved kategori 3-natur ikke sat krav til den maksimale totaldeposition. Hvis et kategori 3-naturområde har en særlig regional eller lokal naturinteresse, kan kommunen, på baggrund af en konkret vurdering, stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. Kommunen kan også tillade en større merdeposition, hvis naturområdet vurderes til ikke at være ammoniakfølsomt.

Naturområde 3 og 4: Nærmeste kategori 3-natur er de potentielt ammoniakfølsomme skove Næbbeskov og Bønneløkke Skov, der ligger hhv. 200 m øst - og 320 m vest for produktionen, se kortbilag ovenfor. Beregninger i ansøgningsystemet viser, at med den ansøgte udvidelse vil Naturområde 3 (Næbbeskov) påvirkes af en merbelastning på 3,1 kg N/ha/år, mens Naturområde 4 (Bønneløkke Skov) påvirkes af en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år.

Der foretages herefter en vurdering af, om der skal fastsættes vilkår til begrænsning af ammoniakdepositionen til naturområde 3 og 4.

Næbbeskov fremgår af historiske Original 1-kort, er derfor mere end 200 år gammel, og opfylder derved det kriterium, der er for ammoniakfølsom skov med hensyn til alder. Tålegrænsen for løvskov i tempererede egne er 10-20 kg N/ha/år. Da baggrundsbelastningen i området er 10,7-13,2 kg N/ha/år, kan den nedre tålegrænse for skoven være overskredet. Gennemsyn af flyfotos viser dog at skoven drives som produktionsskov, bl.a. med store flader af nåleskov, og Svendborg Kommune vurderer derfor, at skoven ikke har stor naturkvalitet. Sammenholdt med, at skoven ikke har en særlig status i kommuneplanen, og ikke er omfattet af handleplaner for en naturindsats, vurderer Svendborg Kommune, at skoven ikke har en ammoniakfølsomhed, der kræver, at der skal stilles vilkår til nedbringelse af merdeposition med ammoniak, som følge af den ansøgte udvidelse.

Naturområde 5: Nærmeste lysåbne kategori 3-natur er et overdrev på en hatbakke ca. 250 m nord for produktionen. Merdepositionen er i ansøgningsystemet beregnet til 0,2 kg N/ha/år. Merdepositionen ligger altså under grænsen på max 1 kg N/ha/år, og lever derfor op til lovens krav.

---

⁷ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 1217 af 28/09/2016.

Samlet vurdering af kategori 1, 2 og 3 natur

Det er kommunens samlede vurdering, at naturområder omfattet af kategori 1, 2 og 3 ikke påvirkes væsentligt ved den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen på Sønderskovvej 7, og at husdyrlovens generelle beskyttelseskrav er overholdt. I forhold til påvirkning af de omkringliggende naturområder stilles der derfor ikke særlige vilkår til driften af husdyrproduktionen.

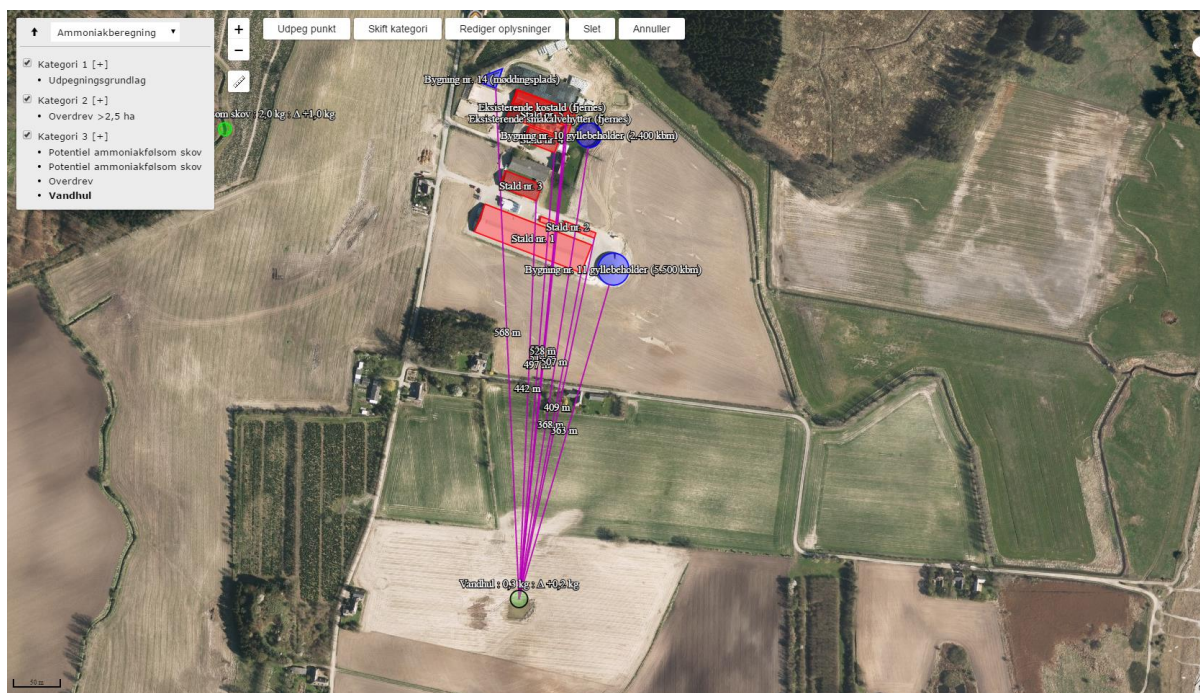
Øvrige naturområder

Naturområde 6: Ca. 50 m nordøst for produktionen er et større engområde, der er registreret som § 3-beskyttet fersk eng. Engarealet bruges til slæt, og Svendborg Kommune har ikke kendskab til at arealet indeholder særlige ammoniakfølsomme plantearter. Merdepositionen siden den oprindelige nudrift er i ansøgningssystemet beregnet til -0,4 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er på 13,3 kg N/ha/år. Den negative merdepositions værdi skyldes bl.a., at der er sket forbedringer af eksisterende staldanlæg, og at en del af dyreholdet er flyttet til den nye stald (bygning 1) længere væk fra naturområdet.

Naturområde 7: Ca. 670 m øst for produktionen er et stort § 3-beskyttet strandengsområde. Merdepositionen siden den oprindelige nudrift er i ansøgningssystemet beregnet til 0,3 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er på 0,7 kg N/ha/år. Svendborg Kommune har ikke kendskab til at arealet indeholder særlige ammoniakfølsomme plantearter. Derfor vurderer kommunen, at en merdeposition på 0,3 N/ha/år er acceptabel.

Der er 13 vandhuller indenfor 1.000 m fra ejendommen, men alle ligger 300 m fra produktionen. Det er dermed ikke muligt at adskille ammoniakudledningen fra husdyrbruget fra den diffuse forurening. Svendborg Kommune vurderer derfor, at udvidelsen ikke ændrer vandhullernes tilstand væsentligt.

En lavning syd for ejendommen er ved at blive vurderet, om det er en § 3-beskyttet sø. Svendborg Kommune har lavet en ekstra beregning til dette punkt. Beregninger fra husdyrgodkendelse.dk viser, at der er en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,3 kg N/ha/år.

Beregning i husdyrgodkendelse.dk på område syd for Sønderskovvej 7.

Hvis området senere eventuelt bliver vurderet som en § 3 beskyttet sø, og dermed et Kategori 3 naturområde, vil det leve op til husdyrlovens krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Der er ingen fredede naturområder i nærheden af produktionen, og ingen områder der er omfattet af handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats.

Samlet vurdering af natur

Svendborg Kommune vurderer samlet set, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder, ammoniakfølsomme skove og naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og husdyrgodkendelseslovens § 7. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til driften.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets⁸ Bilag IV, deraf navnet Bilag IV-arter, som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde, ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. Dette er for at sikre at arterne kan opnå "gunstig bevaringsstatus".

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter.

Svendborg Kommune har kendskab til, at følgende bilag IV-arter kan forekomme i lokalområdet omkring Sønderkovvej 7: Dværgflagermus, Sydflagermus, Brunflagermus, Springfrø og Stor vandsalamander. Desuden er der mulighed for at der er Vandflagermus, Spidssnudet frø og Markfirben, og Marsvin i farvandet ud for. Der er ikke registreret bilag IV-plantearter i Langeland Kommune.

Alle padder og krybdyr, inkl. ovennævnte bilag IV-arter, og alle orkidéarter er fredede i Danmark. Svendborg Kommune har ikke kendskab til fredede eller rødlistede plantearter i området.

Marsvin lever og yngler i de indre danske farvande, herunder også i Langelandsbæltet.

Flagermus yngler og overvintrer fortrinsvis i hule træer eller gamle bygninger, og søger bl.a. føde langs skovbryn og levende hegn.

Markfirben kan forekomme i området, især i nærheden af skovene. Arten foretrækker sandede soleksponerede levesteder, eksempelvis markkanter, sten- og jorddiger og skovveje.

Både frøer og vandsalamander yngler i småsøer og vandhuller i hele området. Padderne forlader vandhullerne efter yngletiden, og opholder sig og overvintrer i områdets småskove, levende hegn og sten- og jorddiger.

---

⁸ EF-direktiv af 21.5.1992 (92/43/EØF)

Kommunens vurdering

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse, af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens⁹ § 11 og Naturbeskyttelseslovens¹⁰ § 29a.

Der er ingen vandhuller eller moseområder indenfor 300 m fra staldanlægget, og Svendborg Kommune har ikke kendskab til at den nærliggende § 3-beskyttede eng kan være et muligt levested for bilag IV-arter. Af samme grund vurderer Svendborg Kommune, at husdyrproduktionen ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af eventuelle bilag IV-arter i de nærmeste vandhuller og moser.

Samlet set vurderer kommunen, at den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen på ejendommen, ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for områdets særligt beskyttede arter. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til områdets særligt beskyttede arter.

Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er lugtemission fra stalde. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra stalde til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning primært reguleres ved generelle regler om bl.a. flydelag/overdækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtbelastningen fra stalde angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier. Afstanden til naboer skal være længere end de beregnede geneafstande for, at genekriterierne kan overholdes.

Beregningen af geneafstandene foretages både med NY model¹¹ og FMK-modellen¹². Den model, der beregner den længste geneafstand anvendes. Der er for hver beregningsmodel fastsat tilhørende genekriterier.

Ansøgers oplysninger

Lugtberegninger i IT-ansøgningseskemaet viser, at de nærmeste ejendomme er placeret udenfor de beregnede lugtgeneafstande for hhv. enkeltbeboelse i landzone, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde. Lugtgeneafstandene er målt fra et vægтет lugtcentrum af staldanlægget. Lugtberegninger fremgår af tabel nedenfor.

---

⁹ Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 188 af 26/02/2016.

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 1578 af 08/12/2015.

¹¹ Tager udgangspunkt i ny lugtvejledning og OML- Operationelle Multi Luftforureningsmodel

¹² Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK 2. udgave maj 2002.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bort-screenet	Genekriterie overholdt
+ Sønderskovvej 5	0	FMK	73,80	55,70	73,80	55,70	129,96	Nej	Ja
+ Havgaardsvej 10	0	NY	418,01	135,49	418,01	135,49	1.555,37	Ja	Ja
+ Spodsbjerg By, Longelse	0	NY	602,67	174,92	602,67	174,92	2.941,57	Ja	Ja

Tabel med lugtgeneberegninger beregnet med www.husdyrgodkendelse.dk. Den vægtede gennemsnitsafstand til de enkelte områdetyper er målt fra et vægtet lugtcentrum af staldanlægget.

Da alle lugtgeneafstande er overholdt, vurderer ansøger at der ikke at være problemer i forhold til lugt.

Kommunens bemærkninger og vurdering

I beregningen af lugtemissionen fra staldanlægget er der både brugt FMK modellen og den NY lugt-model.

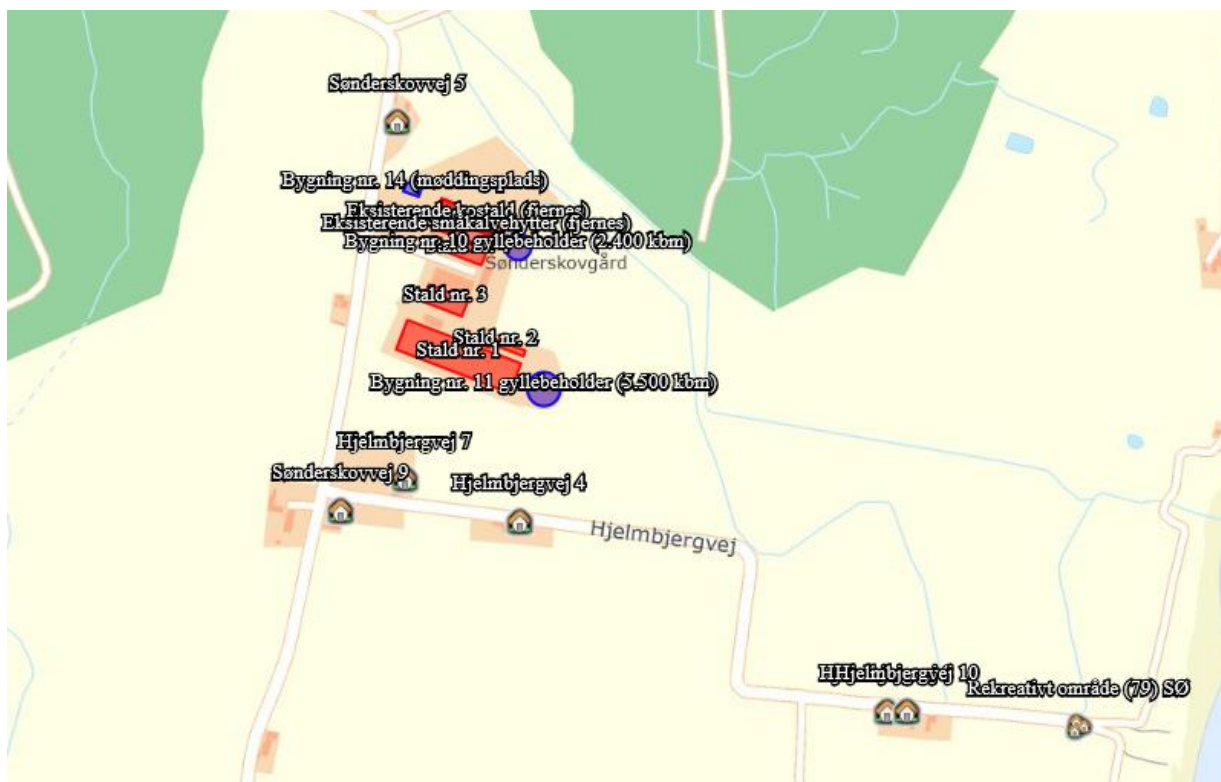
I denne ansøgning beregner den NY lugt-model den længste geneafstand i forhold til følgende områdetyper:

- Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

I denne ansøgning beregner FMK-modellen den længste geneafstand i forhold til følgende boliger:

- Enkeltbolig uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger

Svendborg Kommune og ansøger har udpeget de nærmeste boliger og områder indenfor disse kategorier. Svendborg Kommune har valgt at beregne til flere enkeltliggende boliger (Hjelmbjergvej 4, 7, 8 og 10 samt til Sønderskovvej 9) og til et lokalplanlagt rekreativt område (lokalplan 79) foruden de før nævnte kategorier. Placeringen af de forskellige områder og boliger er vist på det efterfølgende oversigtskort. De ekstra beregninger er foretaget i scenarieberegningen nr. 98.928 i Husdyrgodkendelse.dk.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven reduceres de model-beregneede geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger. Desuden bortscreenes de staldafsnit, som ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

De beregnede geneafstande for boligerne Hjelmbjergvej 4, 7, 8 og 10, samt Sønderskovvej 9 er korrigeret i forhold til vindretning. Desuden er det rekreative område (79) SØ også korrigeret i forhold til vindretning. Derudover er en række staldafsnit bortscreenet i beregningerne for henholdsvis enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone m.v.

Kommunen har lavet en scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk (skema 98.928), for at få målt til flere boliger. Nedenstående tabel viser udklip fra denne scenarieberegning hvor de vægtede gennemsnitsafstande til de nærmeste naboer og de beregnede geneafstande for både nudrift og ansøgt drift er vist.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits- afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Sønderskovvej 5	0	FMK	73,80	55,70	73,80	55,70	129,96	Nej	Ja
+ Hjelmbjergvej 7	0	FMK	97,07	0,00*	97,07	0,00*	140,30	Nej	Ja
+ Hjelmbjergvej 4	0	FMK	127,42	69,36	127,42	69,36	232,97	Ja	Ja
+ Sønderskovvej 9	0	FMK	127,42	69,36	127,42	69,36	249,76	Ja	Ja
+ Hjelmbjergvej 8	0	FMK	127,42	69,36	127,42	69,36	615,38	Ja	Ja
+ Hjelmbjergvej 10	0	FMK	127,42	69,36	127,42	69,36	630,96	Ja	Ja
+ Havgaardsvej 10	0	NY	418,01	135,49	418,01	135,49	1.555,33	Ja	Ja
+ Rekreativt område (79) SØ	0	NY	418,01	135,49	376,21	121,94	782,08	Ja	Ja
+ Spodsbjerg By, Longelse	0	NY	602,67	174,92	602,67	174,92	2.941,57	Ja	Ja

0,00* = Geneafstand kunne ikke beregnes da samlet antal dyr falder under spredningskurven. Bemærk for mink udregnes geneafstand kun med NY, hvorved FMK vil give 0.00 hvis der kun er mink i stalden.

Forklaring til tabel "Samlet resultat af lugtberegning".

I tabellen vises geneafstanden til den stald, der begrænser produktionen mest. For at lette overskueligheden er der tilføjet en farve til linjen, der viser begrænsningen til det indtastede nabopunkt. I oversigten prioriteres staldene i følgende rækkefølge rød, gul, hvid, grøn. Således er der aldrig røde, gule eller hvide linjer gemt, hvis linjen er markeret med grøn.

Rød: Genekriterie er ikke overholdt.

Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation.

Hvid: Stalden er ikke bortscreenet, men genekriterie er overholdt.

Grøn: Afstanden til nabo er så stor, at alle stalde er bortscreenet.

Kommunens vurdering

Det fremgår af ansøgningssystemets beregninger, at husdyrlovens genekriterier for lugt kan overholdes i forhold til:

- Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Enkeltbolig uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger

Svendborg Kommune vurderer derfor, at der ikke skal stilles særlige vilkår til lugtemissionen fra staldanlægget m.v. Der er i miljøgodkendelsen fra 2009 stillet vilkår om, at hvis der opstår væsentlige lugtgener efter tilsynsmyndighedens vurdering, skal der foretages lugtreducerede tiltag m.v. Disse vilkår gælder stadig. Desuden er der også i godkendelsen fra 2009 sat vilkår til genekriteriet (vilkår 28). Dette vilkår ophæves, da husdyrlovens genekriterier er dækkende.

Støj

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Det betyder, at driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkilder og fra den interne transport på ejendommen. I dette afsnit vurderes udelukkende driftsstøjen fra de stationære kilder.

Ansøgers oplysninger

I forhold til den støjvurdering, der er foretaget i miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsansøgningen fra 2013, sker der ingen ændringer.

I tabellen nedenfor fremgår de væsentlige støjkilder i nudrift og ansøgt drift (- nudriften er det, der er godkendt i 2009/2013).

Støjkilde	Driftsperiode			
	Nudrift		Ansøgt	
	Driftstid/døgn (t)	Periode på år	Driftstid/døgn (t)	Periode på år
Blanding af foder	0,5 timer i perioden 05.00 – 07.00	Hver dag	0,5 timer i perioden 05.00 – 07.00	Hver dag
Påfyldning af gyllevogn (gyllebeholder nr. 11)	8 min pr. time i perioden 06.00-22.00	feb-maj aug-okt	8 min pr. time i perioden 06.00-22.00	feb-maj aug-okt
Påfyldning af gyllevogn (gyllebeholder nr. 10)	8 min pr. time i perioden 06.00-22.00	feb-maj aug-okt	8 min pr. time i perioden 06.00-22.00	feb-maj aug-okt
Vakuumpumpe (malkeanlæg)	00.00-24.00	Hver dag	00.00-24.00	Hver dag
Kompressor (mælkekøling)	00.00-24.00	Hver dag	00.00-24.00	Hver dag

Vakuumpumpen sidder ved malkeanlægget ved malkerobotterne inde i kostalden (bygning nr. 1). Kompressor til mælkekølingsanlæg sidder ved mælketanken ved teknikbygningen (bygning nr. 6). Vakuumpumpe og kompressorer sidder således enten inde i bygninger eller afskærmet af bygninger i forhold til omboende.

Påfyldning af gylle foregår indenfor 1-2 m fra gyllebeholderen og afskærmet af bygninger i forhold til nabobeboelser. Påfyldning af gylle i perioden 06.00-07.00 foregår med to fyldninger pr. halve time af hver 2 minutters varighed. Desuden er det oplyst, at gylleudkørsel – og dermed påfyldning af gyllevogne – foregår over maksimalt 4-7 dage om foråret og eventuelt også efteråret.

Blandingen af foder foregår imellem plansiloerne ved den nye stalds (bygning nr. 5) vestvendte gavl. Der er tale om ca. 5 daglige påfyldninger. I forhold til nærmeste nabobeboelse, der er Sønderskovvej 5, ligger der dels plansiloer og dels en kommende møddingsplads imellem foderblanderen og beboelsen. Desuden stiger terrænet ca. 2-3 meter op mod husets opholdsarealer. Der er således tale om at både silovægge og "jordvold" fungerer som støjvold. Endelig er der læhegn og en granplantage imellem foderblandepladsen og nabobeboelsen.

Der gøres opmærksom på, at der ikke foretages ændringer af de støjgivende aktiviteter.

Der har ikke været problemer med støj under de nuværende forhold, og der forventes heller ikke at være støjproblemer i fremtiden.

Der er i forbindelse med behandlingen af ansøgningen indsendt følgende supplerende bemærkninger til støjbelastningen fra ejendommen:

”Driftstid for kompressor til mælkekøling

Kompressoren kører i døgndrift, men ikke kontinuerligt.

På varme sommerdage kører den 5-10 minutter pr. halve time – døgnet rundt.

Ingen ændringer i forhold til nudrift

Mælkekøling, malkning, omrøring af gyllebeholder og foderblandingen er uændret efter den ansøgte ændring.

Foderblanderens kører 5 læs imellem 05.00-07.00.

Hvert læs tager ca. 4-5 minutter. Rent tidsmæssigt kan der kun køres to læs pr. halve time. Den ansøgte ændring er så beskeden, at der ikke ændres på selve antallet af foderblandinger og slet ikke i referencetiden på en halv time.

Efter den ansøgte ændring kan der derfor fortsat, kun køres to læs pr. halve time i tidsrummet 05.00-07.00. D.v.s. der fortsat 8-10 minutter driftstid i referencetiden.

Dermed ansøges der ikke om støjmæssige ændringer.

Det er kun de ansøgte ændringer i tillægsansøgningen, der skal vurderes på

I wiki-vejledningen er det præciseret, at det kun er ændringerne i forhold til den oprindelige miljøgodkendelse, der skal redegøres for. I forhold til de stationære støjkilder, sker der ingen ændringer. Alt er i drift i dag, og der er ingen støjproblemer på ejendommen. Den ansøgte tillægsansøgning ændrer ikke på det forhold.”

Kommunens vurdering

I miljøgodkendelsen fra 2009 er der fastsat vilkår med de støjgrænser, der skal overholdes i omgivelserne omkring husdyrbruget på Sønderskovvej 7. Derudover er der fastsat et generelt vilkår om, at hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, kan der stilles krav om en egentlig dokumentation af, at støjgrænserne kan overholdes. Der er i miljøgodkendelserne fra henholdsvis 2009 og 2013 ikke gennemført en egentlig vurdering af støjbelastningen fra det miljøgodkendte husdyrbrug.

Umiddelbart er det Svendborg Kommunes vurdering, at siden miljøgodkendelsen i 2009 og 2013 er der sket ændringer i forhold til placering og anvendte støjkilder. Eksempelvis er der tidligere anvendt en traktordrevet foderblander, hvor der nu anvendes en selvkørende foderblander. Ansøger har supplerende oplyst, at foderblanding i 2009 foregik på samme sted som i dag og, at driftstiden er væsentligt reduceret i forhold til 2009. Som det fremgår af ovenstående oplysninger vurderer ansøger også, at selv om dyreholdet nu udvides, og der dermed skal blandes mere foder, vil antallet af foderblandinger være uændret indenfor referenceperioden. Ansøger har ikke kunnet fremskaffe data om foderblanderens kildestyrke, og det har derfor ikke været muligt at fastslå, om kildestyrken er væsentligt ændret i forhold til godkendelsestidspunktet i 2009. Derudover er gyllepumpning ved beholder nr. 10 flyttet længere mod øst i forbindelse med tillægget i 2013.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning, at som udgangspunkt er det alene udvidelsen eller ændringen, der skal godkendes via et tillæg til en eksisterende miljøgodkendelse. I tilfælde, hvor den eksisterende produktion ikke kan adskilles fra udvidelsen eller ændringen, kan det dog være nødvendigt at tage vilkår op for hele husdyrbruget. Dette er f.eks. gældende i forbindelse med vurderingen af, om husdyrlovens fastsatte lugtkriterier er overholdt. I dette tilfælde betragtes miljøpåvirkningen fra den samlede produktion inklusiv ændringen/udvidelsen.

Støjgrænser fastsættes på samme måde for det samlede husdyrbrug, og det er derfor Svendborg Kommunes vurdering, at ved enhver ændring af støjkilders placering, driftstid, kildestyrke mv. skal der foretages en vurdering af, om husdyrbrugets samlede

støjbelastning kan overholde de fastsatte støjgrænser. I denne konkrete sag er det kommunens vurdering, at det ikke kan udelukkes, at de gennemførte ændringer kan have betydning for den samlede støjbelastning i området.

Da det imidlertid kan være vanskeligt at fastslå, om der er tale om ændringer, der er affødt af den ansøgte udvidelse, vurderer Svendborg Kommune, at der skal tages udgangspunkt i husdyrlovens § 40 stk. 2 nr. 1 og 2. Det betyder, at Svendborg Kommune vurderer, at der er kommet nye oplysninger om støjbelastningen, og som det fremgår af den efterfølgende gennemgang, at der er en miljømæssig skadevirkning, der ikke kunne forudses ved meddelelsen af miljøgodkendelsen i 2009/2013. Svendborg Kommune revurderer derfor de tidligere miljøgodkendelsers afsnit om støj. Fastsættelse af nye vilkår afledt af denne revurdering vil herefter fastsættes som påbud.

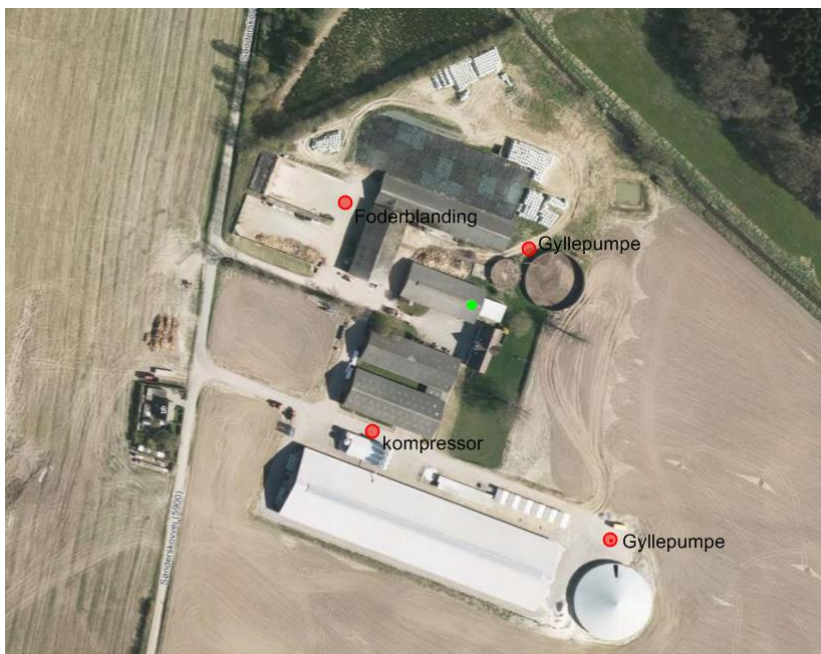
I det efterfølgende gennemføres der en vurdering af husdyrbrugets samlede støjbelastning. Vurderingen tager udgangspunkt i ansøgers oplysninger, og baseres herefter på en overslagsmæssig beregning af støjen. Beregningen kan sidestilles med en orienterende støjmåling, og skal derfor udelukkende anvendes til at fastslå, om der er behov for en egentlig støjdokumentation "Miljømåling - ekstern støj".

Vurdering af støjklider

Ansøger har angivet følgende fem støjklider: foderblanding, gyllepumpe ved gyllebeholder nr. 10 og 11, samt vakuumpumpe og kompressor ved malkeanlægget.

Det er kommunens vurdering, at kun støjklider, der er placeret udendørs vil kunne medføre et væsentligt støjbidrag. Vakuumpumpen er ifølge ansøger placeret i malkerummet i kostald nr. 1. Det er kommunens vurdering, at malkerum i kostalde er relativt lukkede rum og, at vakuumpumpen derfor kan betragtes som en indendørs støjkilde. Vakuumpumpen indgår derfor ikke i den videre vurdering af støjbelastningen fra husdyrbruget.

Ud fra ansøgers oplysninger er placeringen af støjkliderne er vist på det efterfølgende oversigtskort:

Den sydligste gyllebeholder er på ansøgningens oversigtskort angivet som beholder nr. 10, mens beholderen ved den nye stald er angivet som nr. 11.

Vurdering af beregningspunkter i omgivelserne

Svendborg Kommune vurderer, at der skal foretages en vurdering af støjbelastningen ved boligerne placeret på Sønderskovvej 5/5A og Hjelmbjergvej 1 og 4. Nærmeste nabo Sønderskovvej 2 ejes af ansøger, og indgår derfor ikke i den samlede vurdering af husdyrbrugets støjbelastning i omgivelserne jf. Natur- og Miljøklagenævnets praksis (NMK-135-00026). Sønderskovvej 5/5A anvendes i dag, som sommerhus.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder nr.5/1984 fastsættes støjgrænser på baggrund af vejledningens definition af forskellige områdetyper. I miljøgodkendelsen fra 2009 er der fastsat vilkår med støjgrænser svarende til blandet bolig- og erhvervsområder (55/45/40dB(A)). Det fremgår imidlertid af Miljøstyrelsens vejledning, at hvis der forekommer en mere støjfølsom anvendelse af et område, er det den faktiske anvendelse af området, der er retningsgivende for fastsættelsen af støjgrænser. Flere af de omkringliggende boliger anvendes til sommerhus, og det kan derfor overvejes, hvorvidt de fastsatte støjgrænser bør skærpes svarende til sommerhusområder. Det er imidlertid Svendborg Kommunes vurdering, at de fastsatte støjgrænser skal fastholdes, idet der ikke er tale om et lokalplanlagt område udlagt til sommerhusformål. Det betyder, at de vilkår om støj, der er fastsat i miljøgodkendelsen fra 2009 fortsat er gældende.

Placeringen af de nærmeste boliger fremgår af det efterfølgende oversigtskort:

De anvendte kildestyrke, driftstider samt øvrige forudsætninger for beregningerne fremgår af bilag 5. Svendborg Kommune gør opmærksom på, at ansøger har indsendt dokumentation fra leverandøren på køleanlæggets kompressor. Denne kildestyrke er anvendt i de gennemførte beregninger. Svendborg Kommune har anmodet om dokumentation for foderblanderens kildestyrke. Ansøger har ikke kunne fremskaffe denne dokumentation, og der er i beregningerne derfor anvendt en kildestyrke på 103 dB(A) svarende til en traktordrevet foderblander.

Ansøger har haft mulighed for at komme med bemærkninger til de gennemførte støjberetninger. I den sammenhæng har ansøger vurderet, at staldanlægget på Sønderskovvej 7 har en betydende afskærmende effekt i forhold til placeringen af støjklenderne og de omkringliggende boliger. Svendborg Kommune har imødekommet ansøgers vurdering af afskærmning bortset fra gyllebeholder nr. 10 – se senere. Svendborg Kommune gør opmærksom på, at hvis der opstår klager over støj kan det skyldes, at

bygningerne eller f.eks. den anvendte kildestyrker ikke har den forventede/indregnede effekt. Skulle dette tilfælde opstå vil kommunen overveje, hvorvidt der skal gennemføres en egentlige støjdokumentation i form af en "Miljømåling – ekstern støj). I dette tilfælde bør beregningen gennemføres og vurderes, som i en godkendelsessituation, dvs. uden hensyntagen til usikkerheden

På baggrund af disse forudsætninger og under forudsætning af, at støjklenderne er i drift, som oplyst af ansøger fås følgende resultat:

Beregningspunkt	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
Periodebetegnelse	A	B	C
Støjgrænser	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Sønderskovvej 5/5A	26 (31)	31 (36)	53 (58)
Hjelmbjergvej 1	31 (36)	38 (43)	39
Hjelmbjergvej 4	31 (36)	39 (44)	40

Beregningsresultat inkl. usikkerhed (tal i parentes). Sort tal angiver, at den fastsatte støjgrænse kan overholdes.

Det skønnes, at beregningerne er behæftet med en usikkerhed på +5 dB(A). Hvis det med rimelig sikkerhed skal kunne fastslås, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes, skal resultatet plus usikkerheden være mindre end eller lig med de fastsatte støjgrænser. Tal i parentes angiver beregningsresultat + en skønnet usikkerhed på 5 dB(A).

I forhold til belastningen ved Hjelmbjergvej 1 og 4 i natperioden (22.00-07.00) vurderer Svendborg Kommune imidlertid, at det kan undlades, at inddrage usikkerheden på beregningsresultatet for natperioden. Det skyldes, at beregningsresultatet efter kommunens vurdering sandsynligvis er overestimeret i et omfang, der berettiger til, at der kan ses bort fra usikkerheden. Den dominerende støjkilde ved disse boliger er gyllepåfyldning ved beholder nr. 10. Ansøger har vurderet, at gyllebeholderen med teltoverdækning vil udgøre en væsentlig afskærmning i forhold til naboerne på Hjelmbjergvej 1 og 4. Svendborg vurderer, at teltoverdækningen ingen afskærmende betydning har, idet udformning og tyngden af overdækningen ikke må anses for, at kunne udgøre en væsentlig afskærmning. Samtidig kan der være usikkerhed om, hvorvidt gyllebeholderen har en højde, der sikrer tilstrækkelige afskærmning ved gyllepåfyldning. Derfor er beregningen gennemført uden indregning af en væsentlig afskærmning. Svendborg kommune anerkender dog, at gyllebeholderen har en vis afskærmende effekt – dog ikke svarende til 10 dB(A), som det indregnes ved væsentlig afskærmning. For at tilgodese den afskærmning, som gyllebeholderen sandsynligvis vil have, vælger Svendborg Kommune, at se bort fra usikkerheden på beregningsresultatet i forhold til de to boliger på Hjelmbjergvej 1 og 4.

Under hensyntagen til usikkerheden på beregningerne fremgår det, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes i dag- og aftentimerne. Derimod kan støjgrænsen i natperioden ikke overholdes i forhold til boligen på Sønderskovvej 5. Der er tale om en væsentlig overskridelse af støjgrænsen på op til 18 dB(A). Den væsentligste støjkilde er foderblanding, idet de øvrige støjklender ikke bidrager til belastningen ved denne bolig.

Svendborg Kommune har ved besigtigelse konstateret, at det omkringliggende terræn er stigende - se det efterfølgende oversigtskort med markering af højdekurver i området:

Den anvendte beregningsmodel kan ikke inddrage effekten af det omkringliggende terræns variationer. Kommunen kan oplyse, at hvis terrænvariationer og eksempelvis beplantningsbælter skal inddrages i en konkret vurdering af den samlede effekt, kan dette udelukkende ske ved, at der gennemføres en egentlig støjdokumentation "Miljømåling – ekstern støj". Svendborg Kommune anerkender dog, at det er sandsynligt, at effekten af terrænet kan have en positiv betydning i forhold til den oplevede støj ved Sønderskovvej 5.

Ansøger har oplyst, at plansiloen vil afskærme foderblanderen i forhold til de omkringliggende boliger. Svendborg Kommune er enig i, at plansiloen kan have en vis skærmende effekt i forhold til boligen på Sønderskovvej 5, det er dog vanskeligt at afgøre, om der er tale om en væsentlig afskærmning. Effekten af plansiloen vil kunne inddrages præcist i en egentlig støjdokumentation "Miljømåling – ekstern støj".

Med udgangspunkt i ovenstående er det Svendborg Kommunes vurdering, at støjgrænserne i natperioden med stor sandsynlighed ikke kan overholdes, og der vil derfor som udgangspunkt være behov for en egentlig støjdokumentation udført som en "Miljømåling – ekstern støj", hvori eventuelle støjdæmpende foranstaltninger også kan fastlægges. Som alternativ kan der også iværksættes tiltag, der ud fra det foreliggende grundlag reducerer støjbelastningen.

Sønderskovvej 5 anvendes i dag, som sommerhus. Dermed må det forventes, at huset ikke er beboet hele året men, at der i ferier mv. sandsynligvis vil være stor anvendelse af huset. Svendborg Kommune har vurderet, at det faktisk, at huset ikke er beboet hele året kan

tillægges betydning i forhold til at acceptere, at støjgrænserne ved denne bolig ikke overholdes hele året.

Svendborg Kommune har derfor partshørt ejer af Sønderskovvej 5 i forhold til, at der fastsættes vilkår til driften af foderblanderen, der svarer til, at i sommerperioden fra 1. juli til 15. august, skal de fastsatte støjgrænser i miljøgodkendelsen fra 2009 overholdes. Vilkåret fastsættes med baggrund i, at i denne periode må huset forventes at være i brug, og at der vil være størst sandsynlighed for, at husets beboere opholder sig udenfor eller har vinduer åbne. Dette vilkår vil betyde, at foderblanding ikke kan foregå i perioden fra 18.00-07.00¹³.

I perioden fra d. 16. august-30.juni måtte foderblanding foregå som ansøgt, og Svendborg Kommune ville i denne periode acceptere, at støjgrænsen ved boligen på Sønderskovvej 5 var overskredet med op til 18 dB(A).

Ejer af Sønderskovvej 5 har til ovenstående forslag til vilkår bemærket, at de ville foretrække at foderblanding foregik tidligt hele året – dvs. som ansøgt fra kl. 05.00-07.00. Begrundelsen for dette er bla., at de nuværende ejere sjældent hører foderblanderen inde i huset, og at det derfor ville være en fordel, at støjen herfra var overstået, når beboerne stod op – typisk efter kl. 07.00. Ejer af Sønderskovvej 5 ønsker dog, at der tages forbehold for, at huset kan blive solgt i den nærmeste fremtid, og at en ny ejer kan have et andet ønske til foderblanderens drift.

Med baggrund i ovenstående ønsker Svendborg Kommune af imødekomme både nabo og ansøger i forhold til, at foderblanding kan foregå som ansøgt, og der stilles derfor vilkår herom.

Fastsættelse af vilkår

Foderblanding med en driftstid på ½ time må foregå i perioden kl. 05.00-07.00 alle dage hele året. Dette vilkår bortfalder, hvis Sønderskovvej 5 ændrer status til helårsbolig, eller hvis huset skifter ejer, som ikke kan acceptere det fastsatte vilkår. Den ansvarlige for denne miljøgodkendelses vilkår skal løbende holde sig orienteret om ændringer i boligens status eller ejerforhold, og tilrette driften af foderblandingen eller dokumentere ved en "Miljømåling – ekstern støj", at miljøgodkendelsens fastsatte støjgrænser kan overholdes.

---

¹³ Aftenperioden medtages, idet støjbelastningen i denne periode kan beregnes til 50 dB(A) uden hensyntagen til usikkerheden. I perioden lørdage fra 14.00-18.00 og i perioden søndage fra kl. 07.00-18.00 beregnes støjbelastningen til henholdsvis 44 dB(A) og 41 dB(A) uden hensyn til en usikkerhed på 5 dB(A). Støjgrænsen i disse perioder er 45 dB(A). Inddrages usikkerheden kan der være en risiko for, at støjgrænsen overskrides. Svendborg Kommune ville dog vælge at acceptere denne risiko, idet muligheden for daglig foderblanding skal være til stede af hensyn til dyrene.

Transport

De miljømæssige gener forbundet med transport vil primært være støj, lugt og støv. Lugtgener vil oftest kun forekomme ved gyllekørsel. Støvgener vil oftest kun være et problem ved kørsel på grus- og markveje, og hvis naboerne ligger tæt ved kørselsvejen. Støjgener vil sandsynligvis opleves som værende mest generende i aften- og i de tidlige morgentimer. Der redegøres i det efterfølgende for den transportmæssige belastning og eventuelle miljømæssige gener forbundet med denne belastning.

Ansøgers oplysninger

I forhold til den vurdering, der er lavet i miljøgodkendelsen fra 2009 sker der en mindre stigning i antallet af transportere.

I miljøgodkendelsen fra 2009 er der regnet med afhentning af mælk hver 2. dag. Dette har ikke været praksis i mere end et år, da mælken hentes dagligt.

Antallet af transportere øges fra 713 til 923, hvilket primært skyldes den daglige afhentning af mælk. Desuden er der lidt flere transportere med husdyrgødning.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af transportere angivet af ansøger som retningsgivende.

Art	Antal transportere/år efter udvidelse
Afhentning døde dyr	15
Foder	24
Mælk	365
Husdyrgødning (lastbil)	325
Husdyrgødning (traktor med gyllevogn)	175
Dybstrøelse	12
Øvrige transportere (renovation , diesellole m.m.)	7
I alt (gns.)	923

Tabel med transportere til og fra ejendommen.

Transportveje, til- og frakørsler til ejendommen m.m. er fortsat den samme som, der er vurderet på i miljøgodkendelsen fra 2009. Kort med interne transportveje kan ses nedenfor og på situationsplanen i bilag 2.

Udsnit af situationsplan fra ansøgningen, hvor interne transportveje er indtegnet med rødt.

Husdyrgødningen udbringes dels på egne arealer og dels på aftalearealer.

Da der er tale om gode til- og frakørselsforhold, og da der samtidig er relativt langt til nærmeste nabobeboelse, vurderer ansøger, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentlige gener.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Transportveje og til- og frakørsler til ejendommen er de samme som blev vurderet i miljøgodkendelsen i 2009, se evt. situationsplan i bilag 2. Dengang blev det vurderet, at der ikke var behov for skærpede vilkår om transport, da transporten alene foregår i landzone og gennem relativt tyndt beboede områder.

I miljøgodkendelsen fra 2009 var det ansøgte antal transporter på 713 transporter pr. år. Med dette 2. tillæg søges der om at have 923 transporter pr. år. Det vil sige en stigning på 210 transporter (ca. 4 transporter mere om ugen) i forhold til det der er godkendelse til i dag. Stigningen i antallet af transporter, der til dels skyldes daglig hentning af mælk, er lille i forhold til besætningsudvidelsen siden den oprindelig ansøgning.

I forbindelse med nabohøringen kom der bemærkninger om trafik, som primært vedrørte belastningen af vejnettet i nærområdet omkring Sønderskovvej 7 samt nedlæggelse af en markvej.

Der er til ejendommen to udkørsler (se kort nedenfor). Ejendommen, der ligger lige overfor udkørslerne er Sønderskovvej 2, der ejes af ansøger.

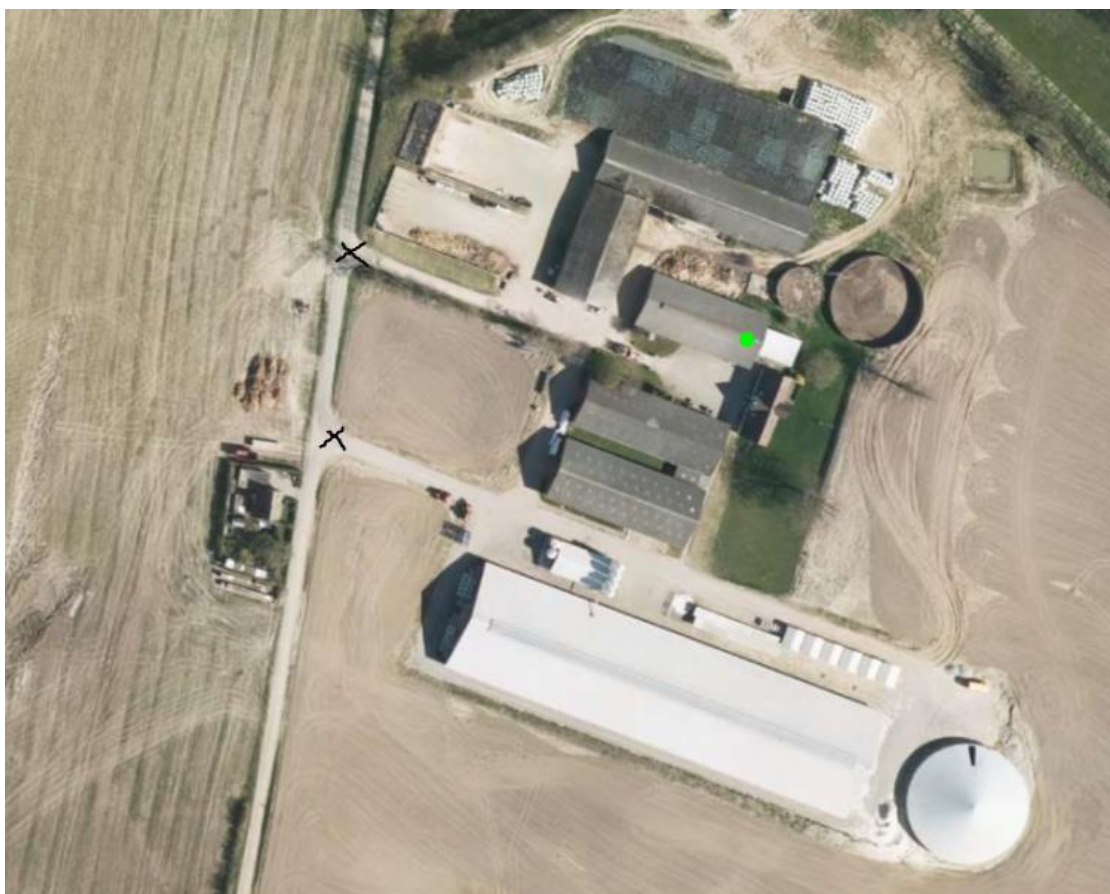

Foto af Sønderskovvej 7 med angivelse af de to udkørsler.

Natur- og Miljøklagenævnet har i afgørelse NMK-132-00391 under deres bemærkninger og afgørelse skrevet følgende:

Nævnet har lagt vægt på, at en miljøgodkendelse efter husdyrbrugsloven primært kan regulere hvilke af ejendommens adgangsveje som skal anvendes ved transport til og fra ejendommen i forbindelse med produktionen. Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.

Sagen har været i høring i Langeland Kommune, som er vejmyndighed, og de har ikke haft bemærkninger.

Natur- og Miljøklagenævnet har i afgørelse NMK-132-00766 under deres bemærkninger og afgørelse skrevet følgende:

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, jf. bilag 2 pkt. D12 og H35, at en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 skal indeholde oplysninger om virksomhedens interne transportveje samt til- og frakørselsforhold, herunder transport af gødning, dyr mv. Endvidere skal støjbelastningen i forhold til transport vurderes. Efter bekendtgørelsens § 9, stk. 2, skal kommunalbestyrelsen vurdere, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Generne affødt af trafik forbundet med driften af et husdyrbrug kan f.eks. opstå som følge af til- og frakørsel af dyr og foder, samt kørsel på offentlig vej ved udbringning og opbevaring af husdyrgødning og anden form for gødning. Ved reguleringen af husdyrbrug, er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

I en godkendelse kan der derfor primært stilles vilkår om anvendelse af bestemte adgangsveje til virksomheden. For virksomhedens egne køretøjer kan der herudover stilles vilkår om, hvilke veje der skal benyttes ved til- eller frakørsel. Endelig kan der stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gylle mv. kun må ske på bestemte tidspunkter.

Vedrørende bemærkninger fra nabohøringen så vurderer Svendborg Kommune jf. ovenstående, at kommunen i forbindelse med miljøgodkendelsen ikke har mulighed for inddrage forhold omkring belastningen af vejnettet, og at det er Langeland Kommune, der som vejmyndighed skal tage sig af en eventuel nedslidning af vejene, omlægning af vej, trafiksikkerhed mv.. Svendborg Kommune har derfor videresendt høringssvaret til Langeland Kommune.

Kommunen vurderer, at der ikke skal stilles særlige vilkår om bestemte adgangsveje til virksomheden da ejendommen lige ved udkørslerne ejes af ansøger selv. Desuden vurderer kommunen, at da der er tale om at det er relativt tyndt befolkede områder og i landzone at der ikke skal stilles vilkår om at hvilke veje, der skal benyttes ved til- eller frakørsel. Ligeledes vurderer kommunen at der ikke skal stilles vilkår om, at der kun må ske til- eller frakørsel på bestemte tidspunkter. Kommunen vurderer, at placeringen af til- og frakørselsvejene samt placeringen af staldanlægget vil bevirke, at der med stor sandsynlighed ikke vil opstå væsentlige gener for de omkringboende i form af støj og støv fra transporterne til og fra ejendommen.

Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, ikke er behov for yderligere vilkår om transport, ud over det allerede gældende.

Støv

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i forhold til støv.

Kommunens vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger og de allerede gældende vilkår om støv, vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, ikke er behov for at stille yderligere vilkår om støv.

Lys

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i forhold til lys.

Kommunens vurdering

På baggrund af ansøgers oplysninger og de allerede gældende vilkår om lys, vurderer Svendborg Kommune, at der i forbindelse med den ansøgte udvidelse, ikke er behov for at stille yderligere vilkår om lys.

Skadedyr

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i forhold til bekæmpelse af fluer og skadedyr.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Formålet med at bekæmpe skadedyr er, at der ved driften af husdyrbruget tages hensyn til omkringliggende beboelser. Den mest almindelige gene fra skadedyr er fluegener, men rotter og mus kan også udgøre en væsentlig gene.

Rotter

På husdyrbrug har rotter relativt gode leveduligheder i stalde, på kornlofter og i andre lagerrum. De kan dog også udmærket klare sig på friland, i markhegn o. lign., når der til opfyld også bruges rester af foder og køkkenaffald.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at foretage den nødvendige rottebekæmpelse. Til gengæld er det husdyrbrugets pligt at holde stalde, lagere og andre anlæg i forsvarlig rottesikret stand og sørge for, at der er rimelig orden m.v. med henblik på ikke at give rotterne for gode leveduligheder. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Fluer

Forebyggelse af flueplage kræver først af alt en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester.

Institut for Agroøkologi ved Aarhus Universitet har udarbejdet retningslinjer for forebyggelse og bekæmpelse af på gårde med husdyr. Kommunen stiller vilkår om at der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrslaboratorium.

Svendborg Kommune vurderer, at det gældende vilkår om skadedyr skal suppleres med et vilkår om fluebekæmpelse.

Fastsættelse af vilkår:

Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrslaboratorium.

Spildevand

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ændringer i forhold til håndteringen af opsamlet overfladevand.

Overfladevand opsamlet fra den nye møddingsplads, vil ledes til gyllebeholder.

Opsamling af overfladevand fra ensilageplads

I ansøgt drift ledes ensilagesaften fra plansiloerne (ca. 3.500 m²) til særskilt beholder (se placering på bilag 2c), hvorfra det udsprede på omkringliggende marker.

Der etableres en opsamlingsbeholder (samlebrønd) på 99 m³ nord for den nordligste gylletank, se bilag 2c, hvortil overfladevand fra ensilagepladsen bortledes. Opsamlingsbeholderen vil maksimalt være 1 meter over terræn idet det meste af beholderen er nedgravet i jorden. Den opsamlede ensilagesaft pumpes ud i et sprinklesystem, der står på de tilstødende marker.

I de perioder, hvor det ikke er muligt at udsprede ensilagesaften på markerne bliver ensilagesaften pumpet fra opsamlingsbeholderen til gyllebeholderen.

Det vurderes, at der maksimalt er 3 måneder om året, hvor det ikke er muligt at udsprede ensilagesaft. De 3 måneder er inklusiv perioden fra 15. november til 1. februar, hvor det ikke er tilladt at udsprinkle ensilagesaft. Derfor er der i bilag 2 regnet med, at ca. 610 m³ ensilagesaft ledes til gyllebeholder i ansøgt drift.

Hvis der er en ekstremvejrshændelse med 15 mm regn på 30 minutter vil der være ca. 60 m³, der skal bortledes fra ensilagepladsen. En opsamlingsbeholder på 99 m³ er derfor tilstrækkelig til opbevaring af mindst 1,5 ekstremregnvejrshændelser. Der gøres i den sammenhæng opmærksom på, at der monteres en pumpe med en kapacitet på mindst 10 m³ pr. time. Pumpen kører kontinuerligt (så snart der er vand i opsamlingsbrønden) og pumper enten det opsamlede overfladevand til sprinkleranlægget eller til gyllebeholderen.

Der gøres i den sammenhæng opmærksom på, at der er et overskud af opbevaringskapacitet på ca. 800 m³ (jf. beregning i bilag 4). Det betyder, at det vil være muligt at lede mindst 65 % af det opsamlede overfladevand til gyllebeholder.

Vaskeplads

Der etableres en ny vaskeplads på ca. 9 meter x 15 meter. Vaskepladsen placeres imellem bygning nr. 8 og 4, se situationsplan i bilag 2.

Vaskepladsen indrettes i henhold til bestemmelserne i Vaskepladsbekendtgørelsen¹⁴. Det betyder, at der er fast tæt bund med afløb til gyllebeholder. Pladsen indrettes, så der ikke kan ske afledning til kloak, nedsivning i jorden eller afstrømning til ubefæstet areal.

Supplerende oplysninger fra ansøger

Tagvand

Bortledning af tagvand aftales med Langeland Kommune.

P.t. bortledes tagvandet fra den nyeste kostald (bygning nr. 1) til et forsinkelsesbassin med afløb til Fladmose-Hellevad Afløbet.

Tagvandet fra alle øvrige eksisterende bygninger bortledes direkte til Fladmose-Hellevad Afløbet.

---

¹⁴ Bekendtgørelse om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, BEK nr. 906 af 24/06/2016.

Tagvandet fra halmladen ledes ud på stenbede langs siden af halmladen.

Det er endnu ikke aftalt med Langeland Kommune, hvordan tagvandet fra den nye ungdyrstald (bygning nr. 5) skal bortledes.

Det vil være forkert at skrive ret meget om tagvandet i miljøgodkendelsen, da det vil ændre sig ved næste byggeansøgning.

Kommunens vurdering

Ansøger har i vedlagte bilag 4 redegjort for opbevaringskapaciteten, og vist at der er overskud.

Spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende bør føres til gyllebeholder.

Tagvand og vand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning, bør normalt ikke afledes gødningsbeholderen af hensyn til beholderkapaciteten, men vil i det fleste tilfælde kræve en udlednings- eller nedsivningstilladelse. Langeland Kommune er blevet hørt i forbindelse med sagsbehandlingen, og behandler håndtering af tagvand og udledningstilladelse i forbindelse med byggetilladelsen.

Svendborg Kommune gør opmærksom på at tag- og overfladevandet ikke må indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer eller have en væsentlig anden sammensætning.

Spildevand	Opsamling/udledes til
Vand fra plansiloer	Skal udsprinkles på marken ved ejendommen. Opsamles i opsamlingsbeholder. I perioder hvor det ikke er tilladt at udsprinkle ledes det også til gyllebeholder.
Regnvand fra møddingsplads	Gyllebeholder
Tagvand* fra eksisterende bygninger	Kræver udlednings- nedsivningstilladelse fra Langeland Kommune – bliver håndteret i forbindelse med byggetilladelsen
Tagvand* fra ny stald	
Vand fra veje/befæstede arealer	
Vand fra vaskeplads	Gyllebeholder
Rengøringsvand, vand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter, o.l.	Gyllebeholder

*der falder ca. 0,7 m³ regn pr. m² pr. år.

Svendborg Kommune har tidligere stillet vilkår til opførelsen af opsamlingsbeholderen og beskrevet forholdet omkring ud sprinkling af ensilagevand i afsnittet "Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold" og i afsnittet "Ensilage".

Svendborg Kommune vurderer at det gældende vilkår om vaskeplads skal suppleres med vilkår om egenkontrol af vaskepladsen.

Fastsættelse af vilkår:

Vaskepladsen skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Affald

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægsgodkendelsen fra 2013 sker der ingen ændringer i forhold til affald og kemikalier.

Eneste undtagelse er, at døde dyr i fremtiden opbevares ved den nye møddingsplads.

Kommunens bemærkninger og vurdering

Husdyrproduktionen er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen¹⁵, og af kommunens affaldsregulativ, der omfatter opbevaring, sortering, mærkning og bortskaffelse af erhvervsaffald.

Langeland Kommunes Regulativ for erhvervsaffald¹⁶:
http://www.langelandkommune.dk/~media/Files/Administrationen/Infrastruktur/Affald/Erhvervsaffald/Erhvervsaffaldsregulativ_Godkendt_31_12_2012.pdf

Farligt affald

Der må højst afleveres 200 kg/år pr. virksomhed til genbrugsstationen. Virksomheden kan få kvittering for aflevering af det farlige affald. Kvitteringen kan bruges som dokumentation for tilsynsmyndigheden.

Hvis virksomheden har mere farligt affald end 200 kg/år, skal det bortskaffes af et godkendt firma. Farligt affald, der indeholder olie skal følge samme vilkår, som for opbevaring og håndtering af olieprodukter. Medicinrester, kanyler mm. skal opbevares og bortskaffes som klinisk risikoaffald.

Døde dyr

Husdyrproduktionen er omfattet af Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr¹⁷. Udgangspunktet er, at opbevaring og afhentning af døde dyr skal ske på en sådan måde, at en eventuel smitterisiko til dyr og mennesker undgås, at lugtgener mindskes mest muligt, og at placeringen vælges ud fra et æstetisk hensyn, og sådan at der ikke opstår uhygiejniske forhold. Desuden skal de døde dyr indtil afhentning opbevares på en måde, der sikrer mod ådselædende dyr (f.eks. ræve), f.eks. ved opbevaring i lukket container, evt. på køl eller frost, ved anvendelse af kadaverkappe, ved cementeret underlag i kombination med indhegning, eller på anden vis. Ved opbevaring i tæt og lukket køleanlæg eller fryseanlæg vil dette i sig selv yde beskyttelse mod ådselædende dyr.

Fordærvelse bør mindskes mest muligt under opbevaring. For døde dyr, der ikke opbevares på køl eller frost, sinkes fordærvelsesprocessen bedst ved skyggefuld placering kombineret

¹⁵ Bekendtgørelse om affald, BEK nr. 1309 af 18/12/2012

¹⁶ Langeland Kommunes Regulativ for Erhvervsaffald, gældende fra den 31.12.2014

¹⁷ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, BEK nr. 558 af 01/06/2011

med ventilation. Anvendes overdækning, f.eks. kadaverkappe, kan der laves små huller i denne for at øge ventilationen. Ved placering af dyrene på f.eks. betonspalter med smalle mellemrum vil de blive hævet fra jorden, hvilket også vil øge ventilationen. Der bør ikke anvendes løse overdækninger, da der er risiko for at disse kan blæse væk, og dermed sprede eventuelle smitstoffer.

Opbevaringsstedet skal være placeret i passende afstand fra offentlig vej, produktionsbygninger og arealer med produktionsdyr, for at forebygge smittespredning. Opbevaringsstedet skal være placeret ved fast tilkørselsvej. Hermed menes at tilkørselsvejen skal være etableret med stabilt underlag.

Svendborg Kommune vurderer, at det gældende vilkår om afhentning af affald skal suppleres med et vilkår om opbevaring af affald.

Fastsættelse af vilkår:

Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

Ansøgers oplysninger

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 sker der ingen ændringer af udbringningsarealerne. Der udbringes ikke mere husdyrgødning på egne arealer, end der er godkendt i 2009. Den husdyrgødning, der ikke er plads til på egne arealer, leveres til aftalearealer. Der er derfor ikke redegjort yderligere for bedriftens udbringningsarealer.

Svendborg Kommunes vurdering

Som følge af vedtagelsen af ny lov for husdyrbrug¹⁸, skal der i godkendelser, der ikke er færdigbehandlet den 2. marts 2017, ikke fastsættes arealrelaterede vilkår. Derfor behandles husdyrbrugets arealer ikke i denne miljøgodkendelse. Vi gør dog opmærksom på, at udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets arealer vil være omfattet af de til enhver tid gældende regler for udbringning af husdyrgødning.

Vilkår sat til drift af arealer i tidligere godkendelser bortfalder jf. ny lov for husdyrbrug pr. 1. august 2017. Derfor er disse vilkår markeret med grønt i bilag 1.

---

¹⁸ Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love....Lov nr. 204 af 28. februar 2017

Egenkontrol

Ansøgers oplysninger

Management

Den daglige drift søges tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således at anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.

Der er stor bevågenhed omkring minimering af forbruget af ressourcer som strøm, varme, brændstof og næringsstoffer. Herudover fokuseres på reduceret ammoniakfordampning fra stalde og gødningslagre. Dette søges bl.a. opnået ved hyppig renholdelse af overflader.

Endvidere fokuseres på færrest mulige lugt- og fluegener for omgivelserne. Dette søges opnået ved renholdelse af overflader som nævnt ovenfor og fluebekæmpelse i det omfang det er nødvendigt.

Der foretages daglige tjek og løbende service på produktionsanlæggene. Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget, som udføres af kompetent personale. Ansøger optimerer foderblandingerne så tildelingen af N og P tilpasses dyrenes behov. Der er således stor fokus på, at husdyrgødningens indhold af næringsstoffer minimeres. I øvrigt tilrettelægges fodringen, så mængden af foderrester minimeres.

Bedriftens egenkontrol består primært af det lovpligtige gødningsregnskab, produktionsopgørelser og driftsregnskab samt egne løbende registreringer. Ansøger aflæser og registrerer forbrug af vand og el en gang årligt i forbindelse med årsregnskabet. Virksomhedens el- og vandforbrug er konstant henover året, der er ingen sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. De tekniske installationer og hjælpemidler kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld.

Kommunens vurdering

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal foretages egenkontrol i forhold til:

- Dokumentation for husdyrholdets størrelse
- Drift af skrabere
- Dokumentation for el- og vandforbrug.
- Kontrol (løbende opdatering) af beredskabsplan.
- Teltoverdækning af gyllebeholder
- Vaskeplads

Fastsættelse af vilkår

Der er fastsat vilkår i henhold til ovenstående under de enkelte afsnit, og kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i tillægsgodkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

For en del af egenkontrollen har kommunen dog umiddelbart adgang til informationen via offentlige registre, bl.a. dokumentationen for husdyrholdets størrelse.

Ophør af drift

Ansøgers oplysninger

Der er ingen planer om at husdyrproduktionen skal ophøre, men det forventes at, landbrugsvirksomheden fortsat effektiviseres, optimeres og udvides i det omfang, det er krævet for at følge med udviklingen.

Hvis husdyrproduktionen på ejendommen ophører, vil stalde og gødningsopbevaringsanlæg blive tømt og rengjort således, at produktionsanlægget afvikles miljømæssigt forsvarligt.

Det betyder, at følgende vil blive foretaget:

- Overskydende husdyrgødning i kummer, kanaler og gylletanke tømmes og fjernes på forsvarlig vis.
- Staldene bliver rengjorte.
- Inventar og andet metal afhændes til skrothandler eller lign.
- Alt affald, der kan genbruges leveres til genbrugsstation eller lign.
- Affald, der ikke kan genbruges, afskaffes efter gældende regler.
- Der er ingen klausuler på ejendommen vedrørende fjernelse af produktionsanlæg ved et eventuelt ophør af husdyrproduktionen.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer, på baggrund af ansøgers oplysninger og det allerede stillede vilkår, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår om ophør af drift.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Svendborg Kommune at udvidelsen af husdyrbruget kan godkendes.

Udvidelsen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, øvrige naturområder, Natura 2000 områder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endelig er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr herunder bilag IV-arter samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

Ansøger har redegjort for at der anvendes bedst tilgængelig teknik (BAT) med udgangspunkt i management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning. På den baggrund konkluderer kommunen, at der anvendes BAT til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at udvidelsen ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet.

Beskrivelse af eventuelle hørings svar, og vurdering

I forbindelse med behandlingen, er 31 naboer indenfor lugtkonsekvenszonen på 538 m og naboer med tilstødende matrikler er blevet hørt i 3 uger. Desuden er Langeland Kommune blevet hørt.

Der er indkommet bemærkninger fra Langeland Kommune og fire parter (-ejere af 4 af ejendomme i området).

Langeland Kommune meddeler, at:

- ingen bemærkninger til afstandskrav i forbindelse med etablering af ny lade og møddingsplads,
- stigningen i vandforbruget er indenfor, hvad forsyningen kan levere,

- etableringen af stald og halmlade kan kræve udledningstilladelse til tagvand, og at stald (bygning 5) kan kræve brandmæssig adskillelse.

En ud af de fire parter har ingen kommentarer til husdyrudvidelsen og møddingspladsen. Bemærkninger fra de 3 øvrige parter vedrører følgende forhold:

- Usikkerhed omkring lugtgener og beregning af samt beregningsmetode for lugt fra staldanlægget.
- Påvirkning af landskab og nærmiljø.
- Anvendelse af Bedste anvendelige teknologi (BAT).
- Belastning af vejnet (nedslidning, trafiksikkerhed).
- Forslag om etablering af en alternativ vej for at aflaste trafikken på Sønderskovvej.
- Forskellige partshøringskredse i relation til tidligere og denne afgørelse.

Der er fremsendt særskilt svar fra Svendborg Kommune til de tre parter.

Overordnet har Svendborg Kommune redegjort for følgende:

- Kommunen er i overensstemmelse med gældende retspraksis forpligtiget til at anvende det beregningssystem for lugt, ammoniak mv., som staten har stillet til rådighed.
- Hvis det ved ansøgningssystemets beregninger kan dokumenteres, at Husdyrlovens kriterier for lugt, ammoniak mv. er overholdt, kan kommunen ikke give afslag på en ansøgning med baggrund i disse parametre.
- Svendborg Kommune har foretaget en vurdering af påvirkningen af landskabet, med baggrund i kommuneplanen og landskabskaraktermetoden, som er indarbejdet i gældende kommuneplan.
- Ansøger er forpligtet til at anvende BAT, men har frit valg i forhold til valg af teknologi, så længe det sikres, at ansøgningssystemets beregnede BAT-niveau overholdes.
- Bemærkninger ved transport er videresendt til vejmyndigheden i Langeland Kommune. Da belastning af vejnet, trafiksikkerhed samt etablering af nye veje ikke er omfattet af husdyrloven kan disse faktorer ikke inddrages i vurderingen af den indsendte ansøgning.
- Partshøringskredsen i denne miljøgodkendelse er ændret i forhold til udpegningen af parter i forbindelse med tidligere miljøgodkendelser, hvilket skyldes, at retspraksis har ændret sig. Det er nu fastlagt, at boliger indenfor en beregnet konsekvenszone og naboer med tilstødende matrikler er parter. Konsekvenszonen er beregnet med udgangspunkt i lugtemissionen fra staldanlægget.

Svendborg Kommune har vurderet, at de indsendte hørings svar ikke giver anledning til en ændring af kommunens samlede vurdering af den konkrete ansøgning om udvidelse af produktionen på Sønderskovvej 7.

BILAG

Bilag 1. Samlet liste med gældende vilkår for husdyrbruget efter denne 2. tillægsgodkendelse.

Bilag 2a, 2 b og 2c. Situationsplan og oversigt over ejendommens anlæg.

Bilag 3. Kort med lugtkonsekvenszone (538 m).

Bilag 4. Ansøgers beregning af opbevaringskapacitet.

Bilag 5. Forudsætninger og resultat af støjbelastning

Bilag 6. Beredskabsplan

Bilag 1. Samlet liste med gældende vilkår

Samlet liste med gældende vilkår for husdyrbruget efter denne 2. tillægsgodkendelse

Nedenfor er en samlet liste med vilkår gældende for husdyrbruget efter den oprindelige miljøgodkendelse fra den 16. marts 2009, 1. tillægsgodkendelse fra 17. maj 2013 og denne, den 2. tillægsgodkendelse fra 11. august 2017.

- Vilkår **markeret med blå** er nye vilkår i 1. tillægsgodkendelse.
- Vilkår **markeret med rødt** er nye vilkår efter denne, den 2. tillægsgodkendelse
- Vilkår **markeret med *** er meddelt ved påbud
- Vilkår der er streget ud som i ~~streget ud~~, er ophævede vilkår i miljøgodkendelsen fra 2009, 2009 og 2013.
- Vilkår **markeret med grønt** bortfalder ifølge ny husdyrlov pr. 1. august 2017.

De 8 års retsbeskyttelse for vilkårene i den oprindelige godkendelse gælder fra den 16. marts 2009 til og med den 16. marts 2017,

De 8 års retsbeskyttelse for tillæg nr. 1 gælder fra den 17. maj 2013 til og med den 17. maj 2021.

De 8 års retsbeskyttelse for dette tillæg nr. 2 gælder fra den 11. august 2017 til og med den 11. august 2025. Der er ikke retsbeskyttelse på vilkår meddelt som påbud.

Drift og Indretning af anlæg

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske redegørelse og godkendelsens vilkår.
2. De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften, og skal sikres overholdt.
3. Der skal være et eksemplar af godkendelsen tilgængelig for de ansatte på ejendommen.

Varetagelse af landskabelige hensyn

4. Den nye kostald, skal have et grundplan på maks. 5000 m², og må højst være 10 meter fra jord til tagryg. Facader og tag beklædes med ikke-reflekterende materiale i farve der matcher eksisterende bygninger.

4a. Plansiloerne skal placeres minimum 4,5 m fra det levende hegn langs vejen mod vest.

4b. Der må etableres og placeres to bygninger som vist på situationsplan i bilag 2a og 2b:

- Ny kostald (bygning 5) med et maksimalt grundplan på ca. 2.240 m²
- Ny halmlade (bygning 9) med et maksimalt grundplan på ca. 1.280 m²

- 4.c. Der må højst være 11 m til kip på de nye bygninger, og de skal opføres i samme materialer, samme farver som de eksisterende stalde.
- 4.d. Der må etableres og anlægges en ny møddingsplads (nr. 14) på ca. 300 m², som vist på situationsplan i bilag 2a.
- 4.e. Møddingspladsen skal ligge minimum 5 m fra skel.
- 4.f. Der må etableres en ny opsamlingsbeholder (samlebrønd) på ca. 99 m³ hvortil overfladevand fra ensilagepladsen bortledes. Opsamlingsbeholderen placeres som vist på bilag 2c.
- 4.g. Hvis man under byggeriet af de nye stalde og den nye møddingsplads støder på dræn, skal disse lægges i faste rør, eller fjernes, så det sikres, at afstandskravet på 15 m kan overholdes.
5. Der skal etableres skærmende beplantning omkring staldbygningen mod syd. Træartsvalget skal passe til områdets øvrige bevoksning.
6. Der skal etableres skærmende beplantning omkring gyllebeholderen. Træartsvalget skal passe til områdets øvrige bevoksning.
7. Der skal etableres skærmende beplantning omkring ny plansilo. Træartsvalget skal passe til områdets øvrige bevoksning.

Årsproduktion

~~8. Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 420 malkekøer stor race, 90 småkalve, stor race, 330 opdræt, stor race, ialt 638 DE på årsplan.~~

~~8a. Alternativt skal husdyrbruget være sammensat og staldindretningen udført svarende til følgende skema:~~

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald-afsnit	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny køstald	-	400	536,8
Goldkøer	Dybstrøelse	Kælveafsnit	-	20	26,8
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Kviestald	13-25	185	100,3
Kvier	Spaltegulvbokse	Kvie-og småkalvestald	6-13	110	42,1
Kvier	Dybstrøelse	Kælveafsnit	25-26	18	11,7
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalveafsnit	0-6	93	25,1
Tyrekalve	Dybstrøelse	Kalveafsnit	40-55 kg	210	2,1
Dyreenheder i alt					744,9

8.b. Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende

måde:

Dyrehold Alle af stor race	Stald- type	Stald- afsnit/stald nr.	Alder (mdr.)	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	-	350	492,1
Køer	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Ny kostald Stald 5		100	140,6
Goldkøer	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	-	20	28,1
Kviekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	0-3	50	12,3
Kvier	Dybstrøelse	Spaltebokse ændres til dybstrøelse Stald 3	3-7	70	21,2
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	7-16	155	61,4
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal, linespil)	Nye kostald Stald 5	16-25	95	51,3
Kvier	Sengestald m. spaltegulv (kanal og linespil)	Kostald Stald 1	16-25	60	32,4
Kvier	Dybstrøelse	Syge- og kælveafsnit Stald 3	25-26	20	12,4
Tyrekalve	Dybstrøelse	Kalvehytterne, på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder Stald 2	40-65 kg	250	4,1
Dyreenheder i alt					856,0

8.c. Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 856,0 DE på årsplan.

9. Der stilles vilkår om, at det ved tilsyn skal kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til. Kontrollen skal opbevares for minimum 5 år.

Staldinventar og drift

I kanalerne:

- 10.1 Den nye kostald (stald 5) skal indrettes som en sengestald med spalter (kanal, linespil) og spalteskraber.
- 10.2 I den nye kostald (stald 5) og den eksisterende kostald (stald 1) med kanal og linespil, skal der installeres skraber i langsgående kanaler.
- 10.3 Der skal hver dag foretages skrabninger af kanalerne (langsgående) hver ottende time.

Ovenpå spalterne:

- 10.4 I den nye kostald (stald 5) og i den eksisterende kostald (stald 1) skal der i gangarealet installeres skraber.
- 10.5 Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time.
- 10.6 Tværgange, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- 10.7 Skraberens skal være forsynet med timer.
- 10.8 Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol:

- 10.9 Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop af skraberens på gangarealerne, der har en varighed af mere end 7 dage.
- 10.10 Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

~~10. Spalter i ny kostald skal rengøres med spalteskrabere 6 gange i døgnet.~~

~~10a. Spalter i kviestald skal rengøres med spalteskrabere 6 gange i døgnet.~~

~~10b. I kostalden skal der installeres skraberens i langsgående kanaler.~~

~~10c. Der skal hver dag foretages skrabninger af kanalerne 3 gange i døgnet (hver 8. time).~~

~~10d. Kanalskraberens skal være forsynet med timer.~~

~~10e. Både robot og kanalskraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.~~

~~10f. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.~~

~~10g. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 1 uge.~~

~~10h. Logbog, servicefaktura, registrering fra dataloggerne eller lignende, der dokumenterer, at skraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.~~

Rengøring

- 11. Der skal sikres en god staldhygiejne, herunder at stalde og fodringsanlæg holdes rene.

Oplag af olie

12. Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på en overdækket plads og på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, uden mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
13. Der, hvor olie opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale.
14. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Kemikalier

15. Kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag, og uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Energi- og Ressourceforbrug

16. Der skal føres journal over vand- og energiforbrug samt mængde af husdyrfoder. Dette kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.

Gødningsopbevaring og -håndtering

17. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås.
  - 17.a. Gyllebeholderen på 5.500 m³ (anlæg nr. 10 på bilag 2a og 2b) skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
  - 17.b. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
  - 17.c. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
  - 17.d. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

Egenkontrol:

- 17.e. Der skal føres logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Gylleforsuring

- ~~18. PH i reaktortanken/gyllebeholderen skal i gennemsnit ligge på 5,5 pr. måned. PH skal registreres løbende ved datalogning/Mængden af forbrugt syre skal i gennemsnit være 2000 liter pr. måned. Syreforbruget skal løbende registreres i journal. Journalen skal opbevares i minimum 5 år og skal kunne fremvises ved tilsyn.~~

Ensilage

18. Eventuelle markstakke med ensilage/wrapballe og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse.

Driftsforstyrrelser og uheld

19. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsinstruks, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld.
20. Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:
21. Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
22. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
23. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
24. En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
25. Beredskabsplanen skal sendes til og accepteres af tilsynsmyndigheden inden udvidelsen gennemføres.
26. Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen skal være let tilgængelig.
- 26.a.* Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Ammoniak

- ~~27. Det foreløbige valg af metode til opfyldelse af ammoniakreduktionskravet er gylleforsuring, skrabere på spalter og overdækning gyllebeholder. Ændringer i valg af metode skal inden gennemførelse sendes til tilsynsmyndigheden med dokumentation for, at den godkendte ammoniakemission kan overholdes. Eks. i form af beregninger i Miljøstyrelsens ansøgningsystem.~~

Lugt

28. Følgende genekriterier skal overholdes:

Område	Genekriterie
Byzone eller fremtidigt byzoneområde	5 OUE/m ³
Samlet bebyggelse og lign.	7 OUE/m ³
Enkeltliggende bolig	15 OUE/m ³

29. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.
30. Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

31. Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7.00-18.00 (8) Lørdag kl. 7.00-14.00 (7)	Mandag - fredag kl. 18.00-22.00 (1) Lørdag kl. 14.00-18.00 (4) Søn- og helligdag kl. 7.00-18.00 (8)	Alle dage kl. 22.00-7.00 (½)	Alle dage kl. 22.00-7.00 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

32. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.
33. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt skal det dokumenteres, at støjgrænserne i ovenstående vilkår overholdes. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.
34. Dokumentation skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.
35. Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er opført på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendt til at udføre Miljømåling - ekstern støj.
36. Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder) og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v. Bekg. nr. 1353 af 11. december 2006.
37. Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.
38. Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.
- 38.a.*Foderblanding med en driftstid på ½ time må foregå i perioden kl. 05.00-07.00 alle dage hele året. Dette vilkår bortfalder, hvis Sønderskovvej 5 ændrer status til

helårsbolig, eller hvis huset skifter ejer, som ikke kan acceptere det fastsatte vilkår. Den ansvarlige for denne miljøgodkendelses vilkår skal løbende holde sig orienteret om ændringer i boligens status eller ejerforhold, og tilrette driften af foderblandingen eller dokumentere ved en "Miljømåling - ekstern støj", at miljøgodkendelsens fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Transport

39. Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal foranstaltningerne accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

40. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
41. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

42. Driften må ikke give anledning til lysgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
43. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lysgener, skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltagene accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

44. Hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
- 44.a.*Der skal foretages en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af fluer på ejendommen. Bekæmpelsen skal være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Agro, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, tidligere Statens Skadedyrslaboratorium.

Affald

45. Anlægget skal være tilmeldt den kommunale ordning for afhentning af affald og farligt affald.
- 45.a.*Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Spildevand

46. Al vask af maskiner, redskaber og sprøjte skal foregå på en plads med et for spildevandet vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og med afledning af spildevandet til en opsamlingsbeholder. Marksprøjte kan desuden vaskes i marken.

46.a.*Vaskepladsen skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

46.b.*Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn

Drift af husdyrbrugets arealer

47. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens arealer svarende til 1,7 DE/ha per planår (1/8-31/7). Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

48. Der skal foreligge godkendelse af aftalearealerne inden disse kan modtage husdyrgødning fra Sønderskovvej 7, 5900 Rudkøbing.

*48a. Der skal til hver en tid kunne forevises skriftlig dokumentation i form af forpagtnings- og udbringningsaftaler af mindst 1 års varighed, som viser, at der kan disponeres over de nødvendige udbringningsarealer.

49. Mark 11, 13 samt 49 i alt 7 ha (se bilag 4) skal indhegnes og afgræsses eller afslås.

Sædskifte

50. Der skal anvendes et sædskifte, der som gennemsnit årligt indeholder mindst 1 %-point efterafgrøder udover de lovpligtige.

Ophør af drift

51. Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og tilhold af skadedyr. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Driftsjournal/Egenkontrol

*52. Det skal mindst én gang årligt registreres i driftsjournal, hvornår belægningen følgende steder er kontrolleret for tæthed, samt hvornår eventuelle utætheder er repareret (skal repareres straks):

- hvor olie opbevares og håndteres
- hvor kemikalier, rester og emballage opbevares og håndteres
- på vaskepladsen
- i plansiloerne

*53 Driftsjournalen skal opbevares i minimum 5 år og fremvises ved tilsyn.

Bilag 2a. Situationsplan

Oversigtskort over produktionsanlægget, inkl. interne transportveje.

Bilag 2b. Oversigt over ejendommens anlæg

Oversigt over ejendommens anlæg i relation til situationsplanen ovenfor

Nr.	Anlæg	Kapacitet/dyr på stald ad gangen	Beskrivelse
1	Kostald	350 årskøer 60 årsopdræt (16-25 mdr.)	Sengestald, spalter (kanal, linespil) spalteskraber.
2	Kalvehytter	50 årsopdræt (0-3 mdr.) 250 tyrekalve (40-65 kg)	Kalvehytterne står på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder.
3	Syge- kælvningsafsnit	20 årskøer 20 årsopdræt (25-26 mdr.)	Dybstrøelse. Hele laden udnyttes til stald
4	Ungdyrstald	70 årsopdræt (3-7 mdr.)	Staldsystem ændres fra spaltegulvbokse til dybstrøelse.
5	Ny kostald	100 årskøer 155 årsopdræt (7-16 mdr.) 95 årsopdræt (16-25 mdr.)	Sengestald, spalter (kanal, linespil) spalteskraber.
6	Kontor/servicebygning		
7	Maskinhus		Opbevaring af maskiner
8	Lade		Begrænset oplag af sækkevare.
9	Ny halmlade	Oplag af halm < 5.000 m ³	
10	Gyllebeholder	5.500 m ³	Fast overdækning (PVC-dug).
11	Gyllebeholder	2.400 m ³	Naturligt flydelag.
12	Fortank	40 m ³	Fast overdækning (betonlåg)
13	Plansiloer	Ca. 3.500 m ²	
14	Ny møddingsplads	Ca. 300 m ²	
15	Ny vaskeplads	Ca. 135 m ²	
P	Påfyldning af gyllevogn		
F	Foderblanding		

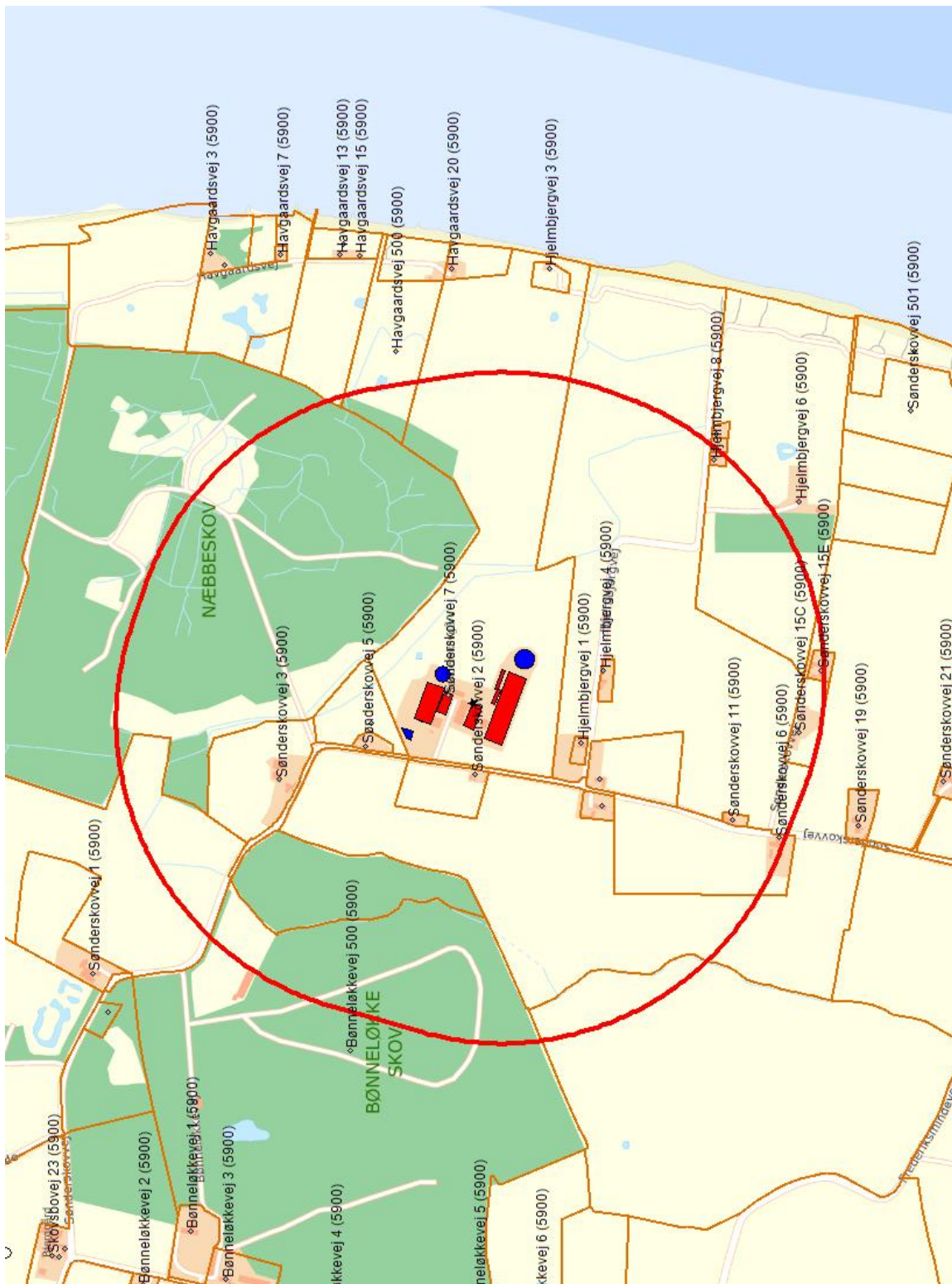
Bilag 2c. Opdateret situationsplan med placering af opsamlingsbeholder (Bygning nr. 16).

Tablel: Oversigt over ejendommens anlæg i relation til ovenstående skitse.

Nr.	Anlæg	Kapacitet/dyr på stald ad gangen	Beskrivelse
1	Kostald	350 årskøer 60 årsopdræt (16-25 mdr.)	Sengestald, spalter (kanal, linespil) spalteskraber.
2	Kalvehytter	50 årsopdræt (0-3 mdr.) 250 tyrekalve (40-65 kg)	Kalvehytterne står på fast støbt underlag. Afløb til gyllebeholder.
3	Syge- kælvningsafsnit	20 årskøer 20 årsopdræt (25-26 mdr.)	Dybstrøelse. Hele laden udnyttes til stald
4	Ungdyrstald	70 årsopdræt (3-7 mdr.)	Staldsystem ændres fra spaltegulvbokse til dybstrøelse.
5	Ny kostald	100 årskøer 155 årsopdræt (7-16 mdr.) 95 årsopdræt (16-25 mdr.)	Sengestald, spalter (kanal, linespil) spalteskraber.
6	Kontor/servicebygning		
7	Maskinhus		Opbevaring af maskiner
8	Lade		Begrænset oplag af sækkevare.
9	Ny halmlade	Oplag af halm < 5.000 m ³	
10	Gyllebeholder	5.500 m ³	Fast overdækning (PVC-dug).
11	Gyllebeholder	2.400 m ³	Naturligt flydelag.
12	Fortank	40 m ³	Fast overdækning (betonlåg)
13	Plansiloer	Ca. 3.500 m ²	
14	Ny møddingsplads	Ca. 300 m ²	
15	Ny vaskeplads	Ca. 135 m ²	
16	Opsamlingsbeholder	99 m ³	Fast betonlåg.

Bilag 3. Kort med lugtkonsekvenszone (538 m)

Bilag 4. Ansøgers beregning af opbevaringskapacitet

Bilag 2. Beregning af bedriftens gødningsproduktion og opbevaringskapacitet

Dyretype	Staldtype	Antal	Gylle ton pr. år	Dybstr. Ton pr. år	Gylle ton pr. år ialt	Dybstr ton pr. år ialt
Årskøer, tung race	Sengestald, gylle (kanal, linespil)	450	30,5		13725	0
Årskøer, tung race	Dybstrøelse	20		15,9	0	318
Årsopdræt (0-7 mdr.)	Dybstrøelse	120		1,9	0	234
Årsopdræt (7-25 mdr.)	Sengestald, gylle (kanal, linespil)	310	6,3		1961	0
Årsopdræt (25-26 mdr.)	Dybstrøelse	20		7,2	0	144
Gødningsproduktion i alt					15686	696

Spildevand og overfladevand

	kvm overflade	kbm vand pr. kvm	Andel til gyllebeholder
Vand fra befæstede arealer (ensilageplads)	3500	0,7	25%
Vand fra befæstede arealer (møddingsplads)	300	0,7	100%
Fradrag for overdækning af gyllebeholder	962	-0,4	

Gødningsproduktion inklusiv vand fra befæstede arealer og fradrag for overdækning af gyllebeholder

15914

Nødvendig opbevaringskapacitet til 9 måneders produktion

11935

Opbevaringskapacitet til rådighed

Gyllebeholder, Sønder Skovvej 7	2400
Gyllebeholder, Sønder Skovvej 7	5500
Gyllebeholder, Longelsevej 47	1400
Gyllebeholder, Longelsevej 47	900
Fortank, Sønder Skovvej 7	40
Lejet gyllebeholder, Bjarne Larsen	1500
Lejet gyllebeholder, Søren Nistrup	1000

Opbevaringskapacitet i kbm

12740

Opbevaringskapacitet i måneder

9,6

Beregningerne er foretaget ud fra normtal 2016 (Hanne Damgaard Poulsen (ed.): Normtal for husdyrgødning - 2016, 35 sider. <http://anis.au.dk/normtal/>)

Endvidere henvises der til Landbrugets byggeblad nr. 95.03-03

Bilag 5. Forudsætninger og resultat af støjbelastning

Anvendt kildestyrke og driftstid

Kildedata					
Nr	Navn/type	Lydeffekt	Driftstid [%]		
			dag/8 timer	aften/1 time	nat/½ time
K01	Foderblanding	103 dB(A)			100
K02	Pumpe til tømning af gyllebeholder 10	103 dB(A)	2	13	13
K03	Pumpe til tømning af gyllebeholder 11	103 dB(A)	2	13	13
K04	kompressor ved malkeanlæg	90 dB(A)	100	100	100
K05		dB(A)			

Beregningsforudsætninger og resultat

Sønderskovvej 5

Transmissionsvej

Referencepunkt R1

Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	90	Blød	Nej
K02	Ja	Ja	285	Blød	Nej
K03	Ja	Ja	155	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	200	Blød	Nej
K05					
K06					

Beregningsresultat

Referencepunkt R1

Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	Foderblanding	103	Ja			100			53
K02	Pumpe til tømning af gyllet	103	Ja	2	13	13	16	24	24
K03	Pumpe til tømning af gyllet	103	Ja	2	13	13	21	29	29
K04	kompressor ved malkeanta	90	Ja	100	100	100	23	23	23
K05									
K06									
K07									
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							26	31	53

Hjelmbjergvej 1

Transmissionsvej

Referencepunkt R2

Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Ja	275	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	185	Blød	Nej
K03	Ja	Ja	277	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	175	Blød	Nej
K05					

Beregningsresultat

Referencepunkt R2

Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	Foderblanding	103	Ja			100			33
K02	Pumpe til tømning af gyllet	103	Ja	2	13	13	30	38	38
K03	Pumpe til tømning af gyllet	103	Ja	2	13	13	16	24	24
K04	kompressor ved malkearia	90	Ja	100	100	100	24	24	24
K05									
K06									
K07									
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							31	38	39

Hjelmbjergvej 4

Transmissionsvej

Referencepunkt R3

Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Ja	330	Blød	Nej
K02	Ja	Nej	170	Blød	Nej
K03	Ja	Ja	300	Blød	Nej
K04	Ja	Ja	220	Blød	Nej
K05					

Beregningsresultat

Referencepunkt R1

Kilde nr.	Kilde navn/type	Lydeffekt dB(A)	Medtaget?	Driftstid [%]			Leq [dB(A)]		
				dag	aften	nat	dag	aften	nat
K01	Foderblanding	103	Ja			100			53
K02	Pumpe til tømning af gyllet	103	Ja	2	13	13	16	24	24
K03	Pumpe til tømning af gyllet	103	Ja	2	13	13	21	29	29
K04	kompressor ved malkeanlæg	90	Ja	100	100	100	23	23	23
K05									
K06									
K07									
K08									
K09									
K10									
K11									
K12									
K13									
K14									
K15									
total							26	31	53

Bilag 6. Beredskabsplan

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

Beredskabsplan for Sønderskovvej 7 5900 Rudkøbing

Side 1 af 10

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

1 INDHOLD	
1. INDLEDNING OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN.....	3
2. SELVE BEREDSKABSPLANEN	4
2.1 Kortmateriale.....	4
2.2 Telefonnumre	4
2.3 Brand- og evakueringsinstruks	5
2.4 Instruks ved overløb af gylle.....	6
2.5 Instruks ved oliespild	7
2.6 Stophaner og hovedafbrydere	7
2.7 Instruks ved strømsvigt	7
2.8 Transport af bekæmpelsesmidler.....	7
2.9 Bilag A. "Kort over ejendommen"	9

Ved store uheld ring altid 1-1-2!
Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne.
Er du i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand og lignende tag kontakt med miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

1. INDLEDNING OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN

Beredskabsplanen er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø.

Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm.

Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen står i kontor i servicebygning.

En kopi af beredskabsplanen står i kontor i stuehus

Beredskabsplanen er udarbejdet af Max Jakobsen Miljørådgivning ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

2. SELVE BEREDSKABSPLANEN

2.1 Kortmateriale

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Placering af bygninger m.m.
- Hoveddræn, forsinkelsesbassin, og udløbspunkter til vandløb.
- Slukningsmateriel.
- Hovedafbryder for el og vand.

2.2 Telefonnumre

<u>Kontakt</u>	<u>Telefonnummer</u>
Falck kontaktes på telefon:	112
Brandvæsen kontaktes på telefon:	112
Lægevagt kontaktes på telefon:	70 11 07 07
Tandlægevagt kontaktes på telefon:	99 44 08 09
Dyrlæge kontaktes på telefon:	21 71 52 94
Foderstofforretning kontaktes på telefon:	88 87 42 16
Elektriker kontaktes på telefon:	62 50 10 72
Smeden kontaktes på telefon:	29 40 95 84
VVS kontaktes på telefon:	62 57 12 55
Elselskab kontaktes på telefon:	62 51 10 55
Miljømyndighed kontaktes på telefon:	62 23 33 00

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

2.3 Brand- og evakueringsinstruks

Ved brand, der ikke kan slukkes ved egen hjælp, tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand?
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal, der eventuelt er fanget.

Kontakt herefter ejeren **Jesper Navne** på tlf. **61 74 00 94**.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker m.m.

Placering af slukningsmateriel er angivet på kortbilag A.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- Hvor det brænder.
- Brandens omfang.
- Hvor der er adgangsveje.
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Brandslukkere i bygning 4-6-7

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

2.4 Instruks ved overløb af gylle

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring.
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.
- Kontakt ejeren på tlf. **61 74 00 94**.

Opdæmning af gylle

Forsøg opdæmning for at undgå, at gylle løber til drænsystemet og videre til vandløb.

På oversigtskortet på bilag A er hoveddræn fra ejendommen vist.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer og lignende afhængig af mængden af gylle.

Der er to udløb til Flademose-Hellevad afløbet som vist på kortbilag A.

En eventuel risiko for gylleudslip til vandløbet kan elimineres ved at blokere disse to udløb med jord eller halmbigballe.

Hvis gylleudslippet sker til forsinkelsesbassinet, kan afløbet fra forsinkelsesbassinet blokeres med en halmbigballe.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Traktor i maskinhus (bygning nr. 7)
- Halmbigballe i halmladen (bygning nr. 9).

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

2.5 Instruks ved oliespild

Der opbevares spildolie/olie på ejendommen i maskinhuset.

Ved større overløb af olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.
- Kontakt ejer **Jesper Navne** på tlf. **61 74 00 94**.
- Forsøg opdæmning for at undgå forurening af vandløb og drikkevand.
- Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer og lignende - afhængig af mængden og art.
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Traktor i maskinhus

2.6 Stophaner og hovedafbrydere

Hovedafbryder til el og vand fremgår af kortbilag A.

- Hovedafbryder til vand sidder ved indkørsel til ejendommen ved hjørnet af bygning nr. 13 (plansilo).
- Hovedafbryder til el sidder i bygning nr. 6 (servicebygning).

2.7 Instruks ved strømsvigt

- Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.
- Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.
- Begræns trækgener og varmeudvikling (evt. overbrusning).
- Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer forhør om varigheden af udfaldet.
- Elselskabets telefonnummer er: 62 51 10 55

2.8 Transport af bekæmpelsesmidler

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring spand eller sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer eller plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre en ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

Medbring altid en mobiltelefon således, at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

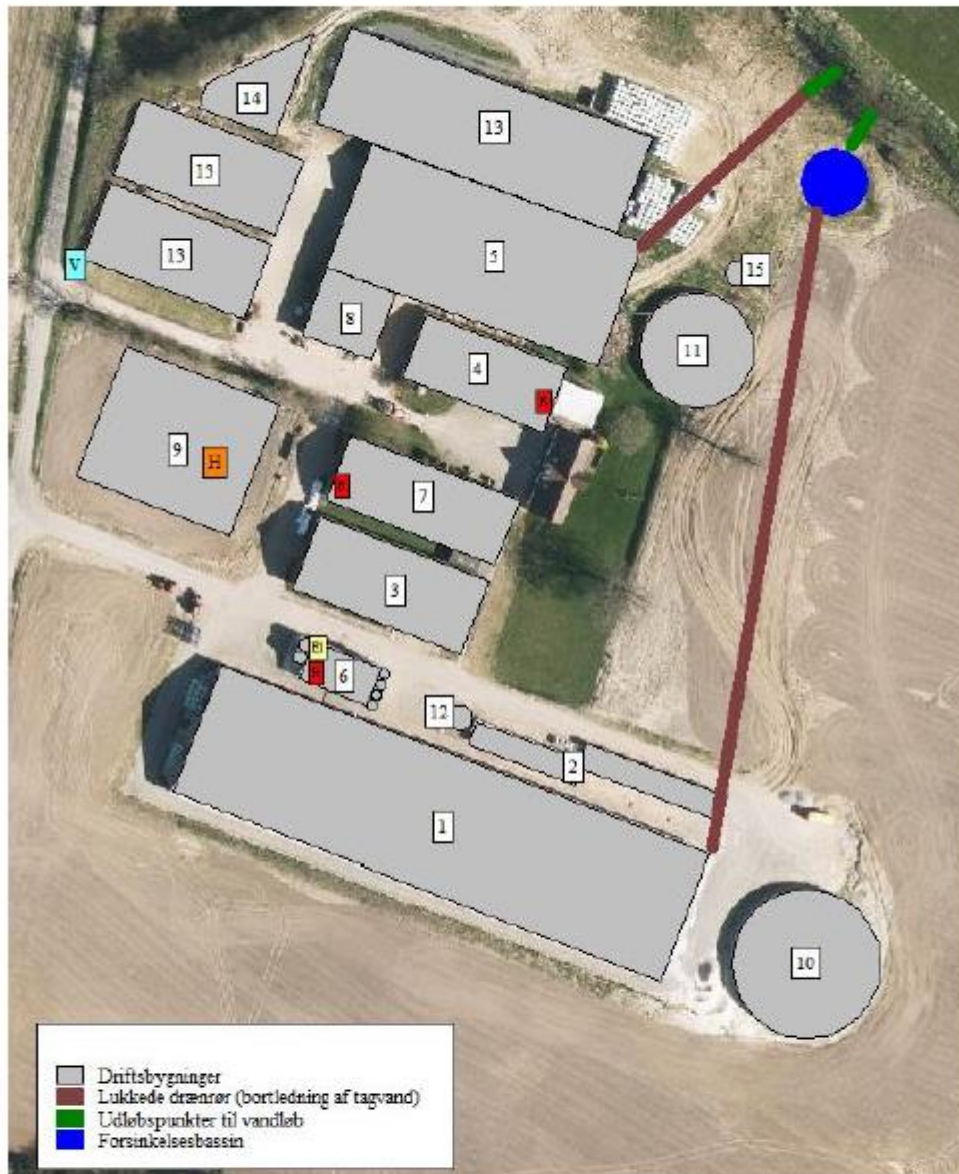
Giftige og meget giftige bekæmpelsesmidler skal uanset opbevaringssted – opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de skal opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

2.9 Bilag A. "Kort over ejendommen"

BEREDSKABSPLAN FOR SØNDERSKOVVEJ 7, 5900 RUDKØBING

Bygning nr.	Anlæg	Eventuelle bemærkninger
Nr. 1	Kostald	
Nr. 2	Småkalve	
Nr. 3	Syge-/kælvningsafsnit	
Nr. 4	Ungdyrstald	
Nr. 5	Kostald	
Nr. 6	Kontor/servicebygning	
Nr. 7	Maskinhus	
Nr. 8	Lade	
Nr. 9	Halmfade	
Nr. 10	Gyllebeholder	1.500 m ³ (uden fast overdækning)
Nr. 11	Gyllebeholder	4.500 m ³ (med fast overdækning - PVC)
Nr. 12	Fortank	
Nr. 13	Plansiloer	Afløb til opsamlingsbeholder (bygning nr. 15)
Nr. 14	Møddingsplads	Afløb til gyllebeholder
Nr. 15	Opsamlingsbeholder	
EL	Hovedhane til EL	
V	Hovedhane til vand	
H	Halmbigballer	Anvendes til stop for drænafløb til vandløb
B	Brandslukningsmateriel	Skumslukkere